

Głos Wielkopolski

Rok II

Poznań, niedziela 29 września 1946 r.

P Nr 267 (571)

Jan Żerkowski
prezes „Społem”

Żwycielskie 35-lecie

Teżoroczny „dzień spółdzielczości”, dzień, w którym ruch spółdzielczy wychodzi ze swych warsztatów pracy gospodarczej i społecznej, by dać świadectwo światu, czego już dokonał i jakie są jego zamierzenia na przyszłość — łączy się z obchodem 35-lecia działalności „Społem”.

Ten fakt wskazuje, że ruch spółdzielczy nie jest nowy, nie przyszedł dopiero teraz, ale wynika z kłwającego w polskim społeczeństwie dążenia do samodzielności gospodarczej, równoległego do walki o niepodległość i niezależność polityczną.

Pierwsi pionierzy ruchu spółdzielczego w Polsce spojrzeli, jak głęboko założenia spółdzielcze odpowiadają psychice narodu polskiego. Pochodząc z ruchu niepodległościowego, widzieli jasno, że niezależność polityczna jest niczym bez niezależności gospodarczej, a tej w kraju naszym — poddanym długoletnim wpływowi wielkiego, a przede wszystkim obcego kapitalizmu — bez potężnego ruchu społeczno-gospodarczego jakim była i jest spółdzielczość, nie da się uzyskać.

Spółdzielczość polska ze skromnych początków wyrosła dnia na dzień wielki i silny, uznany za współrzędny z innymi formami inicjatyw gospodarczej i społecznej. Stan ten podbudowała praca pokoleń działaczy spółdzielczych, którzy nie zrażając się trudnościami, w ustroju społeczno-gospodarczym, wrogim dla założeń ruchu spółdzielczego, walcząc z niechęcią czynników rządzących w tym ustroju — swym mrowczym, niestrudzonego wysiłkiem budowali trybuny ruchu. Widzieli oni jasno błędy i niedomagania, z których najważniejszym było rozbitcie ruchu na szereg niechętnych, a nawet wrogich sobie członków.

Ale myśl ich i praca wydała swoje owoce. W Odrodzonej Polsce do władzy doszły klasy pracujące, z których inicjatywy i dążenia do samodzielności wyrosła właśnie idea spółdzielcza. Do pracy nad odbudową naszego kraju i przebudową jego ustroju stanął ruch spółdzielczy, już połączony i jednolity.

Uplynie prawie dwa lata do historycznej uchwały kongresu spółdzielczego w Lublinie. Dwa lata, które wykazały, jak owocnym był ten krok, jak nieistotnymi były zarzuty przeciwko idei jednolitości ruchu spółdzielczego.

Niech mówią za nas cyfry:

Wszelkie przedwojenne organizacje, centralizujące w sobie działalność zrzeszonych w nich spółdzielni terenowych dosięgały w r. 1938 — 263 mil. zł obrotów, co stanowiło zaledwie 1,42% dochodu społecznego. Obroty Centrali gospodarczej zjednoczonej spółdzielczości polskiej Związku Gosp. „Społem” w pierwszym roku po odzyskaniu niepodległości osiągnęły sumę 6,6 miliardów zł obrotów, a w cenach z r. 1938 — 816 mil. zł. Obroty pierwszego półrocza 1946 r. wyrażają się sumą — 19,412 mil. zł przekraczając niemal trzykrotnie kwotę obrotu całego zeszłego roku. Spodziewamy się zaś, że w całym obecnym roku gospodarczym osiągniemy sumę 40 miliardów zł obrotów zewnętrznych. Stosunek powyższy obrotów do obrotu społecznego stanowił w r. 1945 12,1%, w roku obecnym przekroczył już 15%. Drugie tyle conajmniej wynoszą obroty spółdzielni terenowych, tak, że po wliczeniu obrotów wspólnych z centralą możemy powiedzieć, że stosunek obrotów całej spółdzielczości polskiej przekracza już jedną piątą dochodu społecznego Polski.

Aparat gospodarczy „Społem” pokrywa dziś gęstą siecią przeszło 300 oddziałów i składnic cały kraj, docierając do każdego miasta i miasteczka powiatowego, a zrzeszona w Związku masa 8 000 spółdz. handlowych stanowi doskonałą podbudowę społeczną i gospodarczą.

Produkcja społeczna, znajdująca się przed

wojną w powijakach, ma przed sobą wspaniałe widoki rozwoju. Ruch spółdzielczy po przejściu od Państwa młynarstwa, przygotowuje się do rozszerzenia swej działalności, także na inne tereny przemysłu spożywczego, gdzie wszędzie posiada już gotowe kadry.

Te osiągnięcia gospodarcze stawiają dziś „Społem” w rzędzie największych organizacji gospodarczych świata. Obrótami ustępujemy już tylko spółdzielczym centralom Związku

Radzieckiego i Wielkiej Brytanii. A w kraju naszym niewątpliwie „Społem” wywalczyło sobie pierwsze miejsce.

Dumą i radością może nas napawać ten fakt, że właśnie spółdzielczość najbardziej związana ze społeczeństwem, zdobyła się na podobne osiągnięcia. Nie możemy jednak zapominać, że zawdzięczamy to nie tylko wysiłkom i pracy szerokiej rzeszy działaczy i pracowników spółdzielczych, lecz także

przyjającym warunkom, jakie spółdzielczość polska znalazła w demokratycznej Polsce.

Bez rewolucji społecznej, jaka przeszła przez nasz kraj, wywalając człowieka pracy, nie byłoby mowy o podobnym rozwoju. Przedwojenna atmosfera niechęci i nieufności ustąpiła w nowej Polsce nastrojom współpracy i zaufania, czego wyrazem jest powierzenie spółdzielczości coraz ważniejszych zadań gospodarczych.

Ruch spółdzielczy w Polsce docenia należyte swoje obowiązki i zadania. Przystąpił do nich z całą świadomością konieczności wkładu wszystkich form inicjatywy w odbudowę i przebudowę życia społeczno-gospodarczego. Przystąpił, jako jeden z pierwszych, dając tym wyraz swej woli współpracy w dziele ogólnym, która jest dziełem wspólnym, własnością całego naszego narodu.

Jeżeli na przestrzeni 2 lat ujawniły się jeszcze braki i niedomagania w naszym ruchu, których źródła należą w pewnej mierze szukać i w zniszczeniach moralnych, jakich dokonała ostatnia wojna, to okres obecny i przyszłość najbliższa jest i będzie pogłębianiem nurtu ideowego ruchu by stał się on pełnym obrazem dążeń społeczno-gospodarczych narodu w obecnej rzeczywistości polskiej.

Myśli działaczy ruchu spółdzielczego

„Kooperacja — to wyraz utęsknień świata pracy za nowym ładem społecznym, opartym na braterstwie i sprawiedliwości.”

Romuald Mielczarski

„Praca w Spółdzielni to nie praca nad ludem czy dla ludu, to praca samego ludu.”

Romuald Mielczarski

„Każdy człowiek pracy — demokracja, który szczerze dąży do doskonalszego i sprawiedliwego ustroju, powinien nie tylko słowem ale i czynem gorąco popierać ruch spółdzielczy.”

Edward Osóbka-Morawski

„Ruch spółdzielczości czerpie swoją siłę z idei wyzwolenia człowieka.”

Stanisław Wojciechowski

„Spółdzielczość jest ucieleśnieniem demokracji gospodarczej w życiu społecznym, czyli, mówiąc innymi słowami, realizacją wolności.”

Stanisław Thugutt

„Co lud buduje w stowarzyszeniach swoich, to staje się dla niego źródłem nie tylko korzyści materialnych i cywilizacyjnych, ale zarazem twierdzą jego swobód.”

Edward Abramowski

„Kiedy wolne zrzeszenia gospodarcze i kulturalne obejmą całe społeczeństwo i wszystkie jego potrzeby, ustrój kapitalistyczny musi zameść i nastanie rzeczpospolita spółdzielcza przepojona wolnością twórczą, duchem braterstwa i demokracji.”

Edward Abramowski

Drogi rozwoju spółdzielczości polskiej

Za ojca spółdzielczości polskiej uważa się ks. Stanisława Staszica, który swe dobra Hrubieszowskie pod koniec XVIII wieku podzielił pomiędzy uwłaszczonych włościan, zastrzegając w testamentie dotychczas spójnie tych dóbr, przypominającą późniejsze spółdzielnie. Organizacja tabularnie przetwarza aż do czasów Odrodzonej Polski. Drugą z kolei próbą akcji spółdzielczej była piekarnia w Paryżu, zorganizowana na prawach współdziałania członków w roku 1831 przez emigranta Jana Czyżyńskiego.

Motywy ewolucyjnej przebudowy ustroju gospodarczego przez spółdzielczość stało się założenie w Anglii w 1844 r. „Stowarzyszenia Spraołedniwych pionierów” przez ubogich tkaczy miasta Rochdale. Statut rochdalecki stanowi do dzisiaj wzór ruchu spółdzielczego.

W Polsce wspomina o tym statucie już w 1871 roku Karol Miarka, który wraz z Pawłem Stelmachem zakładał pierwsze spółdzielnie spożywcze na Śląsku. Prawie jednocześnie powstają spółdzielnie w zabrze rosyjskim, w roku 1869 w Radomiu i Plocku, ze względu na poparcie władz rosyjskich nie życzyliw przyjęte przez społeczeństwo. Charakter spółdzielczości w zabrze rosyjskim jest odmienny od szablonu innych założeń: występują najpierw teoretycy, jak Aleksander Świętochowski, Dłuski, Limanowski, Zygmunt Balicki, Aleksander Makowiecki i ludzie skupieni wokół czasopisma „Ekonomista”. W praktyce imprezy spółdzielcze nosiły zrazu cechy filantropii, inicjatorami byli działacze społeczni z kryteriami właściwymi dla sfer zamoych. Pomimo istnienia kilkudziesięciu stowarzyszeń w roku 1905, Stanisław Wojciechowski, pierwszy ich lustrator i instruktor, nazwał je trupami i akcję kazal zaczynać na nowo.

Przełomowy rok

Rok 1905 staje się przełomowym w dziejach polskiej spółdzielczości spożywczej. Wracają emigranci polityczni: Mielczarski, Abramowski, Wojciechowski. Powstaje w Warszawie Związek Towarzystw Samopomocy Społecznej, a w nim jako jedna z sekcji Towarzystwo Kooperatystów, które w najbliższych latach odegrało czołową rolę w rozwoju spółdzielczości. Poprowadziło ono akcję w kierunku zjednoczenia stowarzyszeń czasowych i w tym celu przejęło świeżo założone czasopismo „Społem”, do którego tytuł wymyślił Żeromski.

W zabrze pruskim spółdzielczość szła innymi drogami. Tam na pierwszy plan wysunęły się spółki zarobkowe i gospodarcze, które pod patronatem najpierw ks. Szamarskiego, potem ks. Wawrzyńska doszły do wielkiego rozkwitu. Nie było natomiast na tym terenie właściwych stowarzyszeń spożywczych. W miastach i miasteczkach cały handel skupiony był w rękach obcych i wciąż trwała walka resztek polskiego kupiectwa o utrzymanie polskiego stanu posiadania. Z tego powodu Związek Spółek Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu nie polecał

zakładać Stowarzyszeń Spożywczych (Sejmik 1894 r.) utrzymując, że konsumy podkopywałyby byt drobnych kupców.

W zabrze austriackim istniało nieco tak zw. konsumów, dość słabych, przeważnie w skupi-

skach kolejarzy i przy fabrykach. Natomiast siła ciężkości akcji spółdzielczej przeszła na kółka rolnicze, które w wielu wypadkach miały charakter spółdzielni spożywców. We Lwowie wysunął się na czoło organizatorów spółdzielczych Edward Milewski, który objął sekcję Stowarzyszeń Spożywczych „Odrodzenie” przy Związku Spółek Gospodarczych (1908 r.). Ten bojownik niepodległościowy i poeta wprowadził zagadnienie wolności Polski na międzynarodowe forum spółdzielcze. Równoległe rozwijają się kasy Stefczyka, mające punkt wyjścia w Kasach Refleisnowskich, lepiej dostosowane do potrzeb ludności polskiej oraz większe spółdzielnie rolniczo-handlowe w miastach powiatowych.

W Wilnie powstało w 1908 roku Wileńskie Towarzystwo Popierania Kooperacji, które wydało „Ruch Spółdzielczy”, od roku 1911 przekształcono w „Życie Spółdzielcze” pod redakcją Aleksandra Szklannika. Na Wileńszczyźnie liczone wtedy około 40-tu stowarzyszeń spożywczych, w tym przynajmniej połowę litewskich.

Spółdzielczość we wszystkich trzech zabiorach kontaktowała się. Ruch spółdzielczy wywarzał powoli wszędzie ale bez przerwy materialne dobro społeczne, które utrwalalo samodzielność gospodarzącego ludu miast i wsi.

W roku 1911 po dwuletnich staraniach, został zatwierdzony statut Związku Stowarzyszeń Spożywczych „Społem”. Data ta stanowi nowy etap w rozwoju spółdzielczości polskiej.

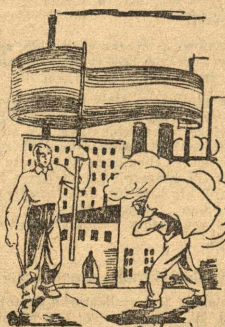
Przed pierwszą wojną światową

Wybuch wojny 1914 roku zastaje już 1050 kółek rolniczych, 800 rozmaitych stowarzyszeń i spółek pieniężnych, około 140 mieczarń o charakterze spółdzielczym i ponad 300 stowarzyszeń spożywczych. Istniała też przy warszawskim Tow. Przemysłu i Handlu Komisja Spółdzielcza jako surogat Związku Rewizyjnego. W Poznańskim 63 „Rolniki” posiadały 14.000.000 marek kapitału obrotowego. Związek Spółek Zarobkowych liczył 300 spółek z 150.000 członków, z kapitałem udziałowym 34.000.000 marek i rezerwowym 18.000.000 marek, koncentrowanym w potężnym już Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu. W Galicji pod opieką patronatu Wydziału Krajowego istniało 1400 kas Stefczyka z 70.000.000 wkładów oszczędnościowych, 100 spółek mleczarskich i ponad 60 spółek handlowych, rolniczych i wytwórczych.

Wskutek wojny 1914—18 spółdzielczość poniosła ogromne straty, zachowała zaledwie 20% swego potencjału. Pomimo tego idea tkwiła już korzeniami w społeczeństwie i jak tylko ustały działania wojenne a ustawodawstwo w Odrodzonej Polsce odniosło się do spółdzielczości przychylnie, nastąpił silny rozwój. Zasięg spółdzielczości poszerzał się coraz więcej, ogarnął zarówno miasta, jak wieś, znalazł drogę do wojska i do młodzieży szkolnej. Obok kilku większych central powstają związki dzielnicowe.

(Dalszy ciąg na stronie 2-giej)

Spółdzielcom

O radość powszechną wojującym
cóż wam po pustym haśle!
Jesteście jak lampa wśród nocy,
co na wieżach największym nie gaśnie.

Poskrzypuje historii wóz,
krzyczy z bólu Syzyf i Tantal,
lecz się nad wszystko wzniosł,
lecz na pół nieba wyrósł
leczowy sztandar.

Kto się takim jak wy połączy uściskiem
zaden grom uścisku nie przetrnie!
Nad krzywdą, nad zerwiskiem,
pozdrawiam was o szlachetni.

To nic, że noc zapadła,
czas pogardy otrul narody —
wy wykluwacie na swoich kowadłach
czasy pogody.

Więc jakże tu nie być z wami,
jakże jasnym nie witać czołem
w lepsze jutro zwartymi szykami
idących społem!

K. I. Gałczyński

Józef Grzelaczyk

Między latami 1911-1946

Choć pierwsze spółdzielnie w Polsce powstały już pod koniec ubiegłego wieku, to jednak dopiero pierwszy dziesięciolecie lat obecnego stulecia uznano za początek historii naszego ruchu spółdzielczego. Powstała wówczas już taka duża ilość spółdzielni, że nie mogły one rozwijać się osobno, lecz musiały szukać form zjednoczenia się w wspólnej spółdzielczej hurtowni. Po udanej próbie spółdzielczego ujęcia handlu detalicznego, wyraźnie wystąpiła potrzeba organizowania hurtu. Już wówczas przy istnieniu zaledwie 200-tu spółdzielni spożywców rodzi się naturalna potrzeba powołania do życia hurtowni „Spolem”. Nie miała ona wprawdzie tej samej nazwy co dzisiaj.

Słowo „Spolem” wprowadzono oficjalnie do statutowej nazwy spółdzielczej dopiero w 1934 r. Do tego czasu była to nazwa jednego z czasopism spółdzielczych. Pod marką „Spolem” wypuszczała też hurtownia spółdzielcza wszystkie towary produkowane we własnych zakładach przemysłowych. Pobudowany w 1913 roku pierwszy własny gmach Związku Spółdzielni w Warszawie przy ul. Grażyńskiej nosił również nazwę „Spolem”.

Spółdzielczej hurtowni zorganizowanej w roku 1911 nadano pod naciskiem administracji carskiej brzmienie: „Warszawski Związek Stowarzyszeń Spożywców”. W 1919 roku, kiedy można już było nadać brzmienie proponowane w okresie organizowania, zmieniono wyraz „warszawski” na przymiotnik „polski” i nazwa Związku brzmiała „Związek Polskich Stowarzyszeń Spożywców”. W roku zaś 1925 kiedy połączono 4 związki — użyto nazwy „Związek Spółdzielni Spożywców Rzeczypospolitej Polskiej”. W roku 1934 dodano do tego wyraz „Spolem” a na kongresie lubelskim w 1944 r. w listopadzie skreślono wyraz „Spożywców”, by ustalić obecną nazwę o brzmieniu: Spolem Związek Gospodarczy Spółdzielni Rz. Polskiej.

Po tej dysgresji wyjaśniającej pochodzenie nazwy „Spolem” wrócić jeszcze do przyczyn powoływających już wówczas spółdzielczą hurtownię. Był to okres wiekowej niewoli Narodu Polskiego, niewoli ciężkiej i całkowitej zależności gospodarczej — Altruizm, wyrażający się w składaniu bardzo poważnych sum, przy zakładaniu spółdzielni, przez poszczególne jednostki w formie ofiar — co wszak w zasadzie sprzeczne jest z podstawami spółdzielczości — był wówczas zjawiskiem bardzo powszechnym. Rzecz jasna wpływał on bardziej z pobudek patriotycznych niż ze zrozumienia doniosłości spółdzielczych form gospodarowania.

Gdyby nie ten tak potężny bodziec tworzenia polskich placówek gospodarczych, gdyby nie ten głęboki powołający patriotyzm narodowy, w pełni zabrakłoby wówczas sił i ochoty, nawet jakim niestrudzonemu organizatorom jakimi byli R. Mielczarski i St. Wojciechowski, — do pokonania olbrzymich trudności stawianych przez carskie władze przy zatwierdzeniu statutu Związku. Przeszło bowiem dwuletnie wysiłki uświęciły powodzeniem dzieło pionierów i w czerwcu 1911 r. odbyło się założycielskie zebranie Związku Spółdzielni na podstawie zatwierdzonego przez Petersburg statutu.

Jeszcze nie okrzepł po tak ciężkich narodzinach ówczesny Związek „Spolem”, — gdy wy-

buchła wojna światowa z pełnymi jej konsekwencjami.

Kongresówka, na terenie której Związek działał, została przejęta kordonem na okupację niemiecką i austriacką. Nędza, głód, a na tie tego nieoklepana spekulacja dodały dużo możliwości kapitalizmowi, odcinając podstawy dla normalnej pracy spółdzielczej. Mimo wszystko przetrwał Związek nawałą wojenną, wchodząc do odrodzonej Polski ze swą centralą, dziesięcioma oddziałami w większych miastach i 380-ciu spółdzielniami liczącymi ponad 60 tysięcy członków. Największymi jednak majątkiem Związku było to, że pozostali przy życiu starzy i wyszkolili się nowi pracownicy i działacze.

Na zjeździe Związku w 1917 roku Romuald Mielczarski w referacie swym o celach spółdzielczości spożywców powiedział: „bardziej od wody i powietrza potrzebna nam jest wolna i nieopieczęta Rzeczypospolita Ludowa.” Słowa te niech będą najlepszym dowodem, co — przy zakładaniu w pierwszych początkach działania i przez okres pierwszej wojny światowej, było dla Związku i całej spółdzielczości dominantą w pracy.

Jakże dla całkiem innych celów zaczęły, jak grzyby po deszczu, powstawać spółdzielnie a także i ich Związki w latach bezpośrednio powojennych. Był to okres czepiania korzyści materialnych z należenia do spółdzielni. Reglamentowany rozdział skromnych zapasów apropracyjnych powierzonego spółdzielczości. Stąd masowe powstawanie spółdzielni i wielki napływ nowych członków. Wówczas to obok przedwojennego, znanego już protoplasty obecnego „Spolem” powstaje Związek Robotniczych Spółdzielni Spożywców i 2 inne. Spółdzielni było już w roku 1920 ponad tysiąc i prawie pół miliona członków.

Nad tym rozproszkoniem ruchu bał Mielczarski i widząc jego słabość, nawoływał ciębie do jedności na szczeblu central gospodarczych by następnie uporządkować spółdzielnie na dole. Wreszcie w 1925 roku nastąpiło połączenie 3-eh Związków w jeden, w rok później czwarty Związek uznaje dzieło połączenia za słuszne. Do zarządu połączonego Związku weszli: Romuald Mielczarski, Marian Rapacki i Jan Zerkowski.

Mielczarski niestrudzony bojownik o spółdzielcze ideały niedługo prowadził połączonego Związku. Zmarł w niepełna rok po połączeniu a mianowicie 30 marca 1926 roku w wieku 55 lat. Przez 15 lat przodował Związkowi „Spolem”. Przez dalszych lat 18-cie funkcję tę pełnił prof. Marian Rapacki. Od tego czasu rozwój Związku postępuje stopniowo, systematycznie i nieprzerwanie aż do czasu kryzysu.

W okresie tym ugruntuowały się również, za początków już w roku 1920, własna produkcja Związku. Powstają Zakłady we Włocławku, Gdyni, Dzikoszach, Toruniu i Sokolowie Podlaskim. Wzrasta stale wartość spółdzielczej produkcji.

To wyraźne umocnienie się Związku zostało uwielcone powołaniem do życia w 1930 roku własnej centrali finansowej pod nazwą Bank Spółdzielczy „Spolem”. W ten sposób po zorganizowaniu na spółdzielczych zasadach ostatniej ważnej w całokształcie gospodarki dziedziny finansowo-kredytowej zostało zamknięte kolo spółdzielczej samodzielności.

Gospodarczy kryzys światowy nie ominął zrej-

jasna i Związku, ale stwierdzić trzeba, że nasza spółdzielczość przetrwała go możliwie zwycięsko i już od 1934 r. notowała poważną poprawę.

Z tego okresu czasu należy z całym naciskiem podkreślić wielką troskę Związku o człowieka i pracownika. Własnie Związek wykazał dużą dbałość o pracownika i w szczególności o pracownika ideowego, — utrzymując pobory na możliwej wysokości, udzielając pożyczek, zapomóg itp. Stało się to później niewątpliwie jednym z powodów szybszego niż gdzie indziej powrotu do równowagi. Tempo rekonescencji było znacznie szybsze niż w przedsiębiorstwach prywatnych. W roku 1938 — kiedy Związek „Spolem” przekroczył po raz pierwszy 100 milionów obrotu rocznie, stał się największą hurtownią w branży spożywczej w Polsce.

Epokowym wydarzeniem w historii Związku „Spolem” było uchwalenie przez Zjazd Przedstawicieli Spółdzielni w 1936 roku programu gospodarczego spółdzielczości polskiej, opracowanego przez prof. Mariana Rapackiego. Program ten był rozszerzeniem światopoglądu polskich działaczy spółdzielczych i niewątpliwie wpłynął na strukturę społeczno-gospodarczą Polski Demokratycznej. Był więc Związek „Spolem” w pełni swego rozwoju gdy wybuchła druga wojna światowa.

Okupant zmierzał do zlikwidowania działalności organizacyjnej i społeczno-wychowawczej Związku i usiłował ograniczyć jego zakres pracy jedynie do pracy handlowej. Mimo jednak jego najrozmaitszych zakusów i zarządzeń w tym względzie Związek faktycznie utrzymał swe normalne ramy działania do końca, zatrudniając ogółem około 5 tys. pracowników wobec 1.500 na początku wojny. Nie będzie chyba przesadą, jeżeli powiem, że 2/3 z tych 5-ciu tysięcy była tylko formalnie związana ze „Spolem” ukrywając się przed Gestapo, bądź chroniąc się przed wywiezieniem do Niemiec na roboty.

Znowu ta sama, tylko stokrotkę wzmocniona niż w tamtej wojnie, nuta patriotyczna nadawała ton całej działalności Związku. Przechować iłu tylko się da, wyszkolić jak najwięcej, ułatwić ile można działalność konspiracyjną Narodu — oto pao gospodarze istotne zadania Związku „Spolem” w okresie okupacji. Tu zbiegła się prowadzona w konspiracji, pod przewodnictwem niedożywanej pamięci prezesa „Spolem” prof. M. Rapackiego, praca dookoła planów powojennej spółdzielczości.

Podczas gdy w Warszawie a później w Krakowie, wyglądano i ostatecznie już redagowano statut oraz plany jedności i jednolitości ruchu spółdzielczego w Polsce — to na oswojonych już terenach naszego kraju w 1944 r. w Lublinie choć na innych zasadach — zunifikowano przez uchwałę kongresu listopadowego w Lublinie, całość polskiej spółdzielczości, drogą połączenia wszystkich spółdzielczych central gospodarczych w jeden wielki Związek Gospodarczy „Spolem”.

Dotąd Związek „Spolem” reprezentował oddział spółdzielczości spożywców. Obecnie jako Związek przejmujący wszystkie dotąd istniejące centrale gospodarcze zarówno spożywców jak i rolników, reprezentuje pod względem gospodarczym, całość ruchu spółdzielczego w Polsce.

Ten charakter reprezentanta interesów gospodarstwa ludzkiego pracującego w miast i wsi nabił pełnego wyrazu przez połączenie ze Związkiem „Spolem” Zrzeszenia Spółdzielni Samopomocy Chłopskiej, co dokonało się na wiosnę bież. roku.

Zmieniły się gruntownie warunki i klimat dla naszej spółdzielczości. Dotąd spółdzielczość polska pioniersko walczyła w ustroju kapitalistycznym, rzec można tylko o samo prawo istnienia.

Dziś w nowym ustroju gospodarki społecznej jest obok Państwa podstawowym czynnikiem w odbudowie nowego narodowego gospodarstwa na odcinku obrotu tymczasowego, produkcji spożywczej i przemysłowo-rolnej. Dla tych celów zorganizowany Związek, i to w bardzo szybkim tempie, kilkaset swych placówek zarówno handlowych jak i przemysłowych, nie zawsze mając już naturalną podbudowę na dole.

W polowie 1946 r. Związek jednoczył 10 tys. spółdzielni, prowadził 340 oddziałów i 210 zakładów wytwórczych, zatrudniał około 30 tys. pracowników a obroty jego wynosiły 28 milionów zł. Główną troską Związku w najbliższej przyszłości będzie poszerzenie aparatu gospodarczego spółdzielni. Dzieła tego nie dokona sam Związek „Spolem” — jego aparat, czy nawet jego ludzie — do tej organizacyjnej pracy trzeba będzie wprzeznąć szeroką rzeszę mas pracujących w imię ich własnego i ogólnego interesu.

W naszej obecnej nowej strukturze gospodarczej, spółdzielczość jako uosobienie i kontrolowana forma gospodarowania, musi dominować. Zależy to tylko od nas, zależy od ludzi pracy, od ludzi codziennego czynu.

Adam Kaźewski

Kierownik Okręgu Poznańskiego Związku Rewiz. Spółdzielni R.P.

Idea równowagi społecznej

Świat dzisiejszy znajduje się w obliczu wielkich przemian kulturalnych, społecznych i gospodarczych. Te właśnie, a nie polityczne sprawy, stanowią najogólniejsze i to gigantryczne, zmagania między państwami. Nowe myśli, nowe idee torują sobie drogę do urzeczywistnienia.

Zywiołowe wstrząsy drugiej wojny światowej skruszyły ostatecznie wiezy ustroju minionej epoki. Równowaga układów społeczno-gospodarczych została zachwiana niemal że we wszystkich krajach. Na zgłiszczach panujących dotychczas światopoglądów sztańdar zwycięstwa zatknęła idea równości społecznej człowieka.

Poszczególne narody, widzione własnym instynktem, szukają najlepszych dla siebie form ustrojowych, zgodnie z duchem idei równości społecznej, a odpowiadających zarazem charakterowi narodowemu. Olbrzymie przemiany społeczno-gospodarcze dokonywują się również w naszym odrodzonym Państwie Polskim. Społeczno-gospodarczy ustrój nowego Państwa Polskiego nie jest jeszcze budowlą całkowicie zakończoną, tworzy się on i krystalizuje przed naszymi oczyma.

Dla nas spółdzielców, ustrój społeczno-gospodarczy, w ramach którego przychodzi do życia, przyczynienia się do tego, aby nie tylko w ogólnym zarysach, lecz także w szczegółach przybrał on formę jak nam to odpowiadać naszymu ustrójowi, to jest stanowisku. Toteż ruch spółdzielczy bierze czynny udział w budowie nowego ustroju gospodarczego Polski, zgodnie z potrzebami najszerzego mas na wsi i w mieście, myśl swoich założeń i zasad, w ramach ogólnego planu państwa.

W odrodzonej demokratycznej Polsce weszła spółdzielczość w odmienne warunki w związku z zachodzącymi zmianami społeczno-gospodarczymi. Wyzwolenie kraju postawiło spółdzielczość wobec nowych zadań i w całkowicie nowych warunkach. W odradzającym się państwie spółdzielczość stanęła do pracy i wzięła na siebie poważną część ogromu zadań, jakie stoją przed społeczeństwem w związku z odbudową państwa.

Są to w przeważającej części zadania natury gospodarczej zgodnie z charakterem ruchu spółdzielczego, polegające na zaspokajaniu masowych potrzeb ludności wsi i miast. W najbliższym czasie chodzi o jak najprawniejsze przeprowadzenie wymiany popożez spółdzielnie między wsią a miastem. Miast, że z jednej strony zapewnić aprowizację, że z drugiej zaś dać wsi artykuły przemysłowe, których wsi potrzebują do konsumpcji. Do tego dochodzi oczywiście zaopatrzenie ludności miejskiej w wyroby przemysłowe, zwłaszcza codziennego użytku. Pomocą do wypełnienia tych zadań z zakresu wymiany ma być prowadzenie spółdzielczych zakładów wytwórczych i przetwórczych.

Nie jesteśmy zarozumiali i nie twierdzimy, że spółdzielczość obejmie całość życia gospodarczego kraju. Nie rościmy sobie pretensji do tego wycinka życia gospodarczego, który we wszystkich krajach europejskich, wprowadzających ustrój gospodarki społecznej, jest oddany Państwu. Nie chcemy brać w swe ręce ani przemysłów kluczowych, ani centralnego aparatu kredytowego. Dalecy jesteśmy również od całkowitego przekreślenia inicjatywy prywatnej.

Niemniej uważamy, że spółdzielczość ma poważną rolę do spełnienia w życiu gospodarczym kraju, i nie możemy zgodzić się na umniejszanie jej zakresu działania na korzyść gospodarki państwowej czy prywatnej, szczególnie w tych dziedzinach pracy, w których spółdzielczość ma już od wielu lat duży doświadczenie. Twierdzimy bowiem, że państwa państwowe ani formy prywatne nie mają tej wartości, co spółdzielczość. Głównym i niezbędną pewnością, że z dotychczasowych form gospodarki uspołecznionej — spółdzielczość jest formą najlepszą.

Ruch spółdzielczy jest z samej swojej natury ruchem demokratycznym, opierającym się na szerokiej masach społecznych. Jest niejako organizacją gospodarstwa tych mas. Zrzeszenia członkowie mają wpływ bezpośredni na losy placówek gospodarczych, prowadzonych przez spółdzielczość. Ustrój demokratyczny tak spółdzielni poszczególnych jak i ich central gospodarczych pozwala zorganizowanym poprzez walne zgromadzenia oddziaływać bezpośrednio na życie gospodarstwa.

Siła ruchu spółdzielczego i jego powodzenie pochodzi stad, że ruch ten ma na celu pracę pozytywną w kierunku najintensywniejszego podnoszenia dobrobytu szerokich mas przez ich własny wysiłek, organizując siły i zasoby społeczeństwa dla osiągnięcia korzyści nie dla poszczególnych jednostek, lecz w równej mierze dla wszystkich. Eliminując zysk indywidualny jako bodziec działalności gospodarczej, system spółdzielczy wydobyla nowe wartości ludzkie, stwarza nowy system oparty na współpracy i zaufaniu. W ten sposób wpływa na przemianę wewnętrznej natury człowieka, wprowadza między ludźmi poczucie braterstwa, a nie egoistycznej walki na śmierć i życie. Spółdzielczość daje szerokie pole dla pracy twórczej i planowej, której nie wykoślawia i nie zabija zimna, egoistyczna kalkulacja.

Te wartości, jakie wprowadza spółdzielczość do życia gospodarczego, muszą być należycie wykorzystane i nie mogą być pominięte, bowiem są one podstawą do realizacji w kraju pełnej demokracji. Spełniając takie zadanie, wypracowując tak wielkie wartości, spółdzielczość powinna znaleźć poparcie wszystkich demokratów i całego Państwa.

Drogi rozwoju spółdzielczości polskiej

(Dokończenie ze strony 1-szej)

Etapy rozwoju i zniszczenia

Ruchem kierują wybitni działacze — można by ich nazwać fanatycznymi spółdzielczości — Mielczarski, Wojciechowski, Chmielewski, Thugutt, Rapacki i inni. Praktyka zrazu wyprowadza teorie, która wreszcie koncentruje się w „Naukowym Instytucie Spółdzielczym” i jest już w stanie nadać ją za rozwajem w terenie.

Ilustracją rozwoju spółdzielczości w Odrodzonej Polsce są cyfry z początku 1939 r. Było wtedy około 14.000 spółdzielni związkowych, w tym 5380 spółdzielni spożywców — największym zaliczaniem w woj. lubelskim. Kapitały obrotowe tych spółdzielni przekraczały 1200 mil. złotych (przedwojennych).

Druga okupacja niemiecka znowu przyniosła uposażenia w stanie posiadania spółdzielczości. Na terenie t. zw. Generalnej Guberni pozostało 39% spółdzielni, 42% członków, 44% obrotów i 46% nieruchomości. Jednak w ciągu sześciu lat okupacji ilość spółdzielni z 3560 podniosła się do 5374, a ilość członków z 860.000 do 2.055.000. Przewyżyło członków spółdzielczości handlowej, natomiast widoczny był ubytek we wszystkich innych rodzajach.

Dzisiaj 12 tysięcy spółdzielni

Po wojnie spółdzielczość miała do dyspozycji zrazu resztki tego co pozostało na terenie byłej Generalnej Guberni po zniszczeniach wojennych. W innych częściach Polski okupant nie pozostawił nic. Po pogromie hitlerowskim ocalało kilka tysięcy działaczy spółdzielczych, których praca rozpoczynała się od ruin i pustyni.

Dziś, po niepełna dwóch latach, istnieje już ponad 12.000 spółdzielni z przeszło dwoma milionami członków. Kieruje nimi 40.000 członków zarządów, kontrolę sprawuje ponad 100.000 członków nadzorczych. Zatrudniają około 50.000 pracowników.

Pod koniec pierwszego półrocza b. r. spółdzielczość obejmowała komórki: spółdzielni spożywców w mieście i na wsi — 4379, spółdzielni Sam. Chłop. 1265, spółdzielni rolniczo-handlowych 9522, spółdzielni księgarsko-papierniczych 201, spółdzielni mleczarskich 769, spółdzielni

oszczędnościowo-pożyczkowych 1128, spółdzielni pracy i wytwórczych 884, spółdzielni mieszkaniowych 230, spółdzielni różnych 396.

Centrale spółdzielni stały się potężnymi instytucjami gospodarczymi, a sam wydział produkcji prowadzi duże przedsiębiorstwa, jak młyny (95), fabryki przetwórczo-owocowych (19), cukierków (11), przetwórczo-chemiczne (11), octu (9), makaroniarnie (7), kaszarnie (2), olejarnie (2), palarnie kawy (6), browary (6), drożdżownice (1) i tym podobne. Samo „Spolem” zatrudnia 25.000 pracowników, jego obroty wynoszą ponad 40 miliardów złotych.

Ku demokracji gospodarczej

Spółdzielczość jest realizatorką demokracji gospodarczej. W chwili obecnej stoi przed specjalnymi wielkimi zadaniami. W planie odbudowy gospodarstwa jednym z trzech podstawowych sektorów jest spółdzielczość. Na ogólnopolskiej konferencji „Przemysł dla wsi” kierownicy życia gospodarczego podkreślili wielkie znaczenie spółdzielczości dla zrealizowania tego planu.

W wyzwolonej Polsce otwiera się przed spółdzielczością wielkie pole działania.

„Rzeczpospolita”

Najstarszy dziennik odrodzonej Polski w zmienionej ostatnio szacie graficznej i zwiększonej objętości.

Drukuję

zyciorys prezydenta Bolesława Bieruta

na podstawie jego osobistych wspomnień, ujętych w formę opowieści przez Zdzisława Sachnowskiego.

Bogaty dział korespondencji zagranicznej i przegląd polityki międzynarodowej

Nierozwiązana zagadka głębin morskich

(s) Kilka lat przed wojną prasa angielska przyniosła sensacyjną nowinę: na jeziorze szkockim Loch Ness widziano węża morskiego! Legendarny potwór przypominał się światu. Zauważyło go jakoby wiele osób, ale świadectwa ich różniły się między sobą znacznie. Jedni uważali go za węża bajecznych rozmia-
rów, inni za ogromną fokę, jeszcze inni za wielkiego żółwia. Nie brak i takich, którzy, nie nie widząc, uważali fantazyjną bestię za zwykłą kaczkę dziennikarską.

Wąż morski w wyobraźni starożytnych.

skich? Zoologia nie nam o nich powiedzieć nie może, pewne jednak szczegóły, jedynie niemal, jakie posiadamy — znaleźć można w starych kronikach morskich.

Nie znamy źródeł legendy o wężu. Narodziła się ona, być może, w przedhistorycznych czasach — wtedy, gdy nie była jeszcze legenda. Pierwsza, zdaje się, historyczna wzmianka o bajecznym potworze znajdujemy w II księdze Eneidy: Lao-

oon wraz z dwoma synami zostaje porwany przez dwa olbrzymie węża, które wyrzuciły się z morza. Trudno jednak opierać się na tym świadectwie: Pomyśl wydarzenia mógł być zaczerpnięty przez Wergiliusza z opowiadań żeglarzy, wszakże również dobrze mógł zrodzić się w wyobraźni poety.

Wspomina o wężu Pliniusz, a w paręset lat później historyk francuski Grzegorz z Tours.

Wąż morski, odtworzony na podstawie relacji H. Eggede.

W roku 1819 jeden z dzienników angielskich przysłał list pewnego marynarza z załogi „Elephanta”, zjadający sprawę z przycięcia, jaka spotkała okręt jego na morzu. Otoczyło go jakby kilkanaście potworów, które oddaliły się po paru

strzałach armatnich. Jednego z nich podobno zabiło i miano przywieźć do Anglii, jednak skończyło się zapewne na zamarach, gdyż o dalszych losach okazu nie znajdujemy w prasie ówczesnej żadnych wzmianek.

W ostatnich latach można zanotować kilkakrotnie wypadki sygnalizowania węża. W roku 1897 widział go Lagsrille, komendant okrętu „Lalvalache”, w zatoce Along w Tonkinie. Wąż miał 25 do 30 metrów długości, głowę foki, długi pysk, wielkie czerwone ślepią, długą i wąską szyję.

W roku 1904 spotkał węża (również w zatoce Along) por. d'Est, komendant kanonierki „La Decidée”. Udało mu się zaobserwować go zupełnie z bliska, gdyż wąż przez pewien czas nie uciekał. Miał on chyba 30 metrów długości, szerokości około pięciu.

Okna wystawowe karta wizytowa kupiectwa poznańskiego

Z okazji Targów Jesiennych „Odzień i Dom”, Poznań przybrał odświętną szatę.

Władze miejskie zadedykowały sobie dużo czasu, aby licznym przybyłym na Targi gościom zaprezentować miasto z jak najlepszej strony. Nie pozostało również na szarym końcu społeczeństwo poznańskie.

Szczególnie kupcy włożyli wiele wysiłku w odpowiednie uzewnętrznienie walorów swych towarów, dając oczym wspaniałym gustownym wystawami w oknach sklepowych. Za estetyczną a niezarządkową artystyczną dekorację okien i wnętrza, kupcy poznańscy zasłużyli na pochwałę.

Pięknymi dekoracjami witrażów odznaczyli się szereg firm, uzupełniając tym samym dodatnie wrażenie jakie z Targów oraz z miasta wynoszą przyjezdni. Uwidoczniona na zdjęciu dekoracja okna wystawowego firmy „Bławat” przy ulicy Sew. Mielżyńskiego 19, — której właścicielem jest p. Aleksander Kaczmarek — zasługuje na specjalne wyróżnienie. Wykwintna bielizna i piękne w deseniach materiały z metra, są wdzięcznym elementem dekoracyjnym, wabiącym oko każdej pięknej pani.

iny. Wspólny wysiłek uruchomił huty Śląska i maszyny parowe transoceanicznych, wzniesie mosty na Wiśle i rzuci ziarno pszenicy na pobojowisko. Pamiętasz — ludzie z Rochdale... upór, wytrwałość, silna wola i zaufanie. To są hasła, które musi „Centralny Bank Spółdzielczy” wbić każdemu w pamięć. Wspólna własność nie neguje bynajmniej indywidualnej własności. Ludzie muszą to zrozumieć, że „kisznie pieniądza” nie ma sensu. Mrozenie jego wartości obiegowej trzeba odważnie przekroczyć. Od „ożenienia”, planowoci maksimum wolności osobistej — że tak powiem — zależeć będzie nasze pomyślnie jutro... Prof. Marian drgnął. Gdzieś z daleka, jakby za 10-ciu murów doleciał jego uszów dźwięk cichy, a jakże znanej i popularnej w owe dni piosenki:

„Hej kto Polak na bagnety!
Zyj swobodnie, Polsko żyj,
Takim hasłem cenił podniety,
Trąbą naszą wrogom grzmiał!”

— Wdary się słowa „Warszawianki” do ciemnego pokoju, śpiewane przez przechodzący rytmicznie pod oknami oddział powstańców, odbijając się mocnym dźwiękiem o puste ściany pokoju i wywołując przejmujący błysk w oczach prof. Mariana.

„Leć nasz Orle w górny pędzie,
Ślawie, Polsce, światu żyj,
Kto przeżyje wolnym będzie,
Kto umiera, wolnym już...”

— dolaływo echo milknących słów, zmieszanych z dalekim pomrukiem wystrzałów armatnich.

— „Kto przeżyje, wolnym będzie, kto umiera, wolnym już” — powtórzyl półsejsem prof. Marian, wpatrzony hipnotycznie, niewidzącymi oczyma w mistyczna dal, jakby zjawę jaką ujrzał Niebawem — po kilku sekundach milczenia, machnął lekko dłonią.

— Mój dziad i ojciec — śpiewali te same słowa — zauważyli jakby mimochodem... garstka za-

paleńców... ale — Henryku — czuje, że idzie ku nam nowa rzeczywistość, wali się w gruzy stary świat przesądów i anemicznych romantyzmów... Musimy przestawić tory naszego rozumowania na stronę praktyczną, a pieniądz musi ożyć, ruszać się, jakkolwiek nasze tradycje bankowe są jeszcze bardzo młode, sięgając zaledwie końca ubiegłego stulecia — wiesz o tym przecież doskonale.

W migoliwym blasku słońca, schron wydawał się zbyt ciasny dla słów prof. Mariana. Henryk oparł pomarszczoną twarz na dloni i zamyslił się głęboko. Gdzieś daleko, z ginących ulic Warszawy dołatywał krótki, urwany i nerwowy werbel C.K.M-ów i suchy trzask automatów. Niebo napelniał lekkiem brzęk niewidzialnego lotnika.

— Daj Boże, abyś się nie omylił Mariane. Życie jest inne niż nasze idzie. Anglia innych rodzi ludzi. Warszawa, to nie Rochdale... Mamy głęboko zakorzenione przywiązanie do własności, krwawo zarobiony grosz, skrywany w spocnych łapach, zaden bank spółdzielczy nie wymiata. Wojna podważyła ufnosć narodu do spółdzielczości...

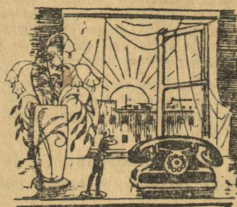
— Wojna ją właśnie wzmocniła! Popatrz, czym jest człowiek sam, jaki on słaby i bezradny. Popatrz, jak gromada zacykająca...

— Wojna niesie zagładę wszelkim gospodarczym indywidualizmom. Musimy tym ludziom pomóc, bo sami nie dadzą rady. Musimy pokryć dachem szkoły — zrobi to „Centralny Bank Spółdzielczy”. Musimy kupić jemu żywność, zanim oni dołożą na nią swoje grosze. Musimy uruchomić przemysł i handel, bo nikt tego sam o własnych siłach nie zrobi. Nie licz na pomoc świata. Będzie ona taka, jaka jest obecnie. Widzisz przecież Warszawę, wytrzymującą 7-ny tydzień grad żelaza...

— Po schodach zadudniły czyjeś kroki. Wpadli młody komendant bloku, syn prof. Mariana — Adam. Włosy miał zburzone, dyszał gorączkowo, oczy skupily w sobie cały skąpy blask płomyków.

TEODOR SMIEŁOWSKI

Nieznajoma z telefonu

Raz przypadkowo na moim stoliku, Zadzwońwał w wieczór telefon trzykrotnie, Kwiaty pachniały w białym wazoniku, Promienie słońca gasły wolno w oknie.

W membranie zabrzmiał młody głos niewieści,

Pytała firmy urzędowym tonem, Ucho me chwilę melodię się pieści, A serce bije rozszalałym dzwonem.

Cisza w słuchawce zalega czarowna, Czuś zaś się toczy jak dziecięca piłka I nie sympatli wiąże się wymowna, A z ust mkną słowa: „Niestety - omyłki!”

Lecz mimo tego słuchawki tkwią w rękach, Płynie rozmowa dziwna w swojej treści, Ktoż się nie zgubi w wyznaczonej piosenkach,

Jakżi poeta w rymach swoich zmieszcza,

Odgad codziennie brzmi od niej telefon, Niby to — owo, przepraszasz — omyłki, Czarowne tanio gra cicho pateloni, Czas zaś się toczy jak dziecięca piłka...

Jak zza gór siedmiu głos nas dociera, Już przyjacielskim wiedziedziem tonem, Nowe się życie przed nami rozkwiera, Z chwilą gdy serca... dzwiczą telefonem!

Oczywiście, wiarogodność powyższych relacji można i należy nawet postawić pod wielkim znakiem zapytania. Z drugiej jednak strony nie mamy podstaw i powodów do bezapelacyjnego ich odrzucenia.

Znamy olbrzymy świata zwierzęcego i znalezione jest jeszcze jednego nie jest czymś zasadniczo nieprawdopodobnym. Największe worybory do-
sęgają 25 m długości, rekiny przeszło 12 m. Być może, iż w niedostępnych głębinach oceanów żyją od wieków przedstawiciele nieznanych nam w ogóle gatunków.

Na razie więc pozostaje tylko cierpliwie czekać na świadectwa osób wiarogodnych. Uczenni mówią nam: wąż może istnieć, wiec choć sensacja Loch Ness okazała się kaczką dziennikarską, nie mniej nie mamy naukowych podstaw do ostatecznego zbitcia żeglarskiej legendy.

— Nasi rozpoczynają kontratak! Ulica w ogniu — mówił z zapalem. Przygotujcie miejsc dla rannych!

Uściskaj onę dłoń na pożegnanie i wypadaj na próg.

Jakby na dany sygnał rozpoczęło się wkrótce piekło... Rochwiali się płomyki świec, ciemny tuman dymu i prochu wypełzł wszystkimi szczylinami, piasek zagryzł w zębach. Ciężkie atekcyjne granatów głużyły bezustanny szroket karabinów. Pojedyncza strzelanina zalała się w jedną dziką katofonię.

Prof. Marian polozyl rękę na ramieniu Henryka i przez długą chwilę wpatrywał się w czarny prostokąt drzwi.

— Widzisz kolego — taka jest wojna. Czy kiedyś ludzkość zmądrzeje i przestanie toczyć sobie na wzajem oceanie krwi i lez? Czy kiedyś zrozumie, że w wspólnym wysiłku rąk i głów zbudować można pokój inny, lepszy i doskonalszy? Pokój, który przetrwa papierowe traktaty i zapalne ideologie? Pokój, który będzie trwał i wskazaniam życia każdego. Moja idea — to coś więcej niż ekonomia. Moja idea — to umiejętność życia i czynienia ludziom dobrze. Moja spółdzielczona — to warsztat ludzi dobrej woli. Przyjdzie dzień, a po każdej tej chwili — chwila dobra. Będą nam może wiele rzeczy zarzucać, ale świat, a zwłaszcza nasz naród nie przyciemni nigdy dobrej rzeczy bez klótni, krytyki i awantury. A jednak... wielki jest nasz naród, i równy ludziom z Rochdale. Spółdzielczość jest przysięgą świata i jedynym jego ratunkiem przed niedzią i bankrutem. Fundusz spółdzielczy powinien się znaleźć wszędzie i sięgać wszędzie jak dobroczynne dłońce, nieznane może, ale wszechobecne. Idea spółdzielcza wyrobi sobie kredyt i zaufanie wszędzie i natchylać owoce pokoju. Staniemy się wielkim spirchrem w kraju ludzi biednych i głodujących. Bedziemy budować domy mieszkalne i drukować książki. Be-

przedstawia dziś opartą na starych wzorach, lecz unowocześnioną, błyskawiczną scenę miłosną, pod wielce obiecującym tytułem:

Romea i Julek

Osoby: Romea — zakochana podrywaczka, młwi, że ma lat 16, lecz 18; Julek — zakochany młodziak, pięknie odzian, nie wymawia „r”.

Balkon Dyrekcja Odbudowy Dyrekcja Siły, Światła i Wody Widzowie.

Romea (wychodzi na balkon. Pod balkonem Julek): Kochany Julku. Dobrze, że przyszedłeś! Tu nas nikt nie zobaczy. Wychylam się ku tobie, jak piana z kufia. Pożądaj mnie! Płonie!!! (skacze po balkonie „jak glupia”).

Julek (z zachwytem): Omeo! — (gdyż nie wymawia „r”).

Balkon najpierw trzeszczy złowieszco, a później wali się wraz z bagażem, czyli w tym wypadku z Romeą na zakochanego Julka.

Romea (upadając): Rany, Julek!

Julek (upadając pod ciężarem ukochanej): Chole-ah! (gdyż nie wymawia „r”).

Oboje nakryci balkonem belką jeszcze chwilę, poczem z westchnieniem oddają ducha.

Wbiega Dyrekcja Odbudowy; Dyrekcja Odbudowy: Znow katastrofa. Znow przyblyśmy za późno! O, heu, o, heu!

Wbiega Dyrekcja Siły, Światła i Wody; Dyrekcja Siły, Światła i Wody: I znow po ciemku!

Dyrekcje biorą się za ręce i tańczą wesoło nad zwłokami kochanków.

Widzowie (kiszczą w ręce i krzyczą): Tak, to rozumiemy. Przynajmniej szybko i bez bólu. Po co mamy męczyć się przez pięć aktów!!!

Zasłona opada (z sil).

Helicopter

Warto sobie oprzytomnieć

Krótką historią kawy. Według dokumentu arabskiego z 13 wieku odkrywca kawy był derwierz Hadji Omar. Wyruszył on z Mekki na pustynię i tam przebywał długie lata w oazie żywiąc się zrywanymi z krzewów owocami, która suzły, palił i mieszał z wodą. Kiedy został odnalezony, ludzie przypuszczali, że stał się cud. Uznali go za świętego, a czarny napój zwany „kawa” uważany był również za święty. Wyłącznie kalif miał prawo dysponowania świętymi owocami.

Do Europy kawa została sprowadzona w roku 1683, po klęsce Turków pod Wiedniem. Wtedy to, jeden z żołnierzy, nazwiskiem Koleschitzki, w nagrodę za męstwo otrzymał od cesarza zezwolenie na wybranie sobie czegoś z wielkich lupów wojennych. Koleschitzki, któremu jeden z jeńców tureckich pokazał jak się przyrządza kawę, wybrał zapas kawy i wkrótce otworzył w Wiedniu pierwszą kawiarnię w Europie.

Za czasów króla Prus, Fryderyka II, istniał oficjalny urząd królewskiego „wachacza” kawy, którego obowiązkiem było dopinowanie, aby państwowy monopol palenia kawy nie był naruszany przez prywatne gospodarstwa. Fryderyk II sam przygotowywał swoją kawę, używając szampana zamiast wody i dodając sproszkowanej musztardy dla wzmocnienia smaku. Jan

dziemu remontować teatry i wkszczać pełnię życia. Bedziemy finansować naukę i sztukę. Bedziemy patronem i mecenasem, mocnym fundamentem pokoju i zdrowym fundamentem życia. Henrykul — dożył tej chwili. Docekał się tych lat po tyłu, tyłu nocach walki i upokorzeń. Mówie ci: Idzie nowa era! Wiesz sam, co mogliśmy zrobić przed wojną i co zrobiliśmy do dzisiaj. Pomyśl, co jeszcze pozostało do zrobienia. Czy potrafimy to osiągnąć? Oblicz swoim suchym umysłem matematyka, jaki kapitał uzyskalibyśmy przez scalenie naszych wysiłków, zjednoczenie wszystkich spółdzielni. Musimy mieć poparcie nowego państwa, kredyt nowego społeczeństwa, a to wszystko zdobyliśmy i zdobyjemy własną pracą.

Słyszysz? Płonie Warszawa. Śmierć zbiera obfite żniwo na ulicach miasta. Trzeba ją przepędzić, aby nigdy nie wracała między nas. Razem walczymy na barykadach i nie ma tam między nami różnic. Razem bedziemy zwyciężać. Zakrepiły słowa na wargach prof. Mariana. W przerażonym świecie ujrzał grozę i strach w oczach przyjaciela. W oszalałym jakimś zachwyciu się ściany schronów i ciemność ogromna otoczyła przestrzeń...

Nie danym było docekać się prof. Marianowi dnia jego triumfu. W dwa zaledwie miesiące po jego śmierci zwolony w wywołonym już Lublińskim kongresie zjednoczeniowy uchwalili połączenie poszczególnych centrali spółdzielczych w jeden związek „Spolem”. W dwa lata po jego śmierci, „Centralny Bank Spółdzielczy” był wszędzie i na ustach wszystkich. Stał się dobrodziejstwem powojennej Ojczyzny.

A prof. Marian patrzy swoimi madrymi oczami z portretu na rozwieszzone symbole swojej Spółdzielni, na ludzi, — ruszających z posad brzoje świata. I uśmiecha się, bo oto patrzy: bryla zaczyna się toczyć.

Leszek Teodorowicz

Fraszki jesienne

Z nami jest tak, jakby z jesienią.
Ona i my tracimy szaty.
Jej się przesłania złotem mienia,
Nasze zrudziały są i w lato.

Piękna jest jesień mimo słoty,
Dużo liści... mało zoty.

Niedawno była wiosna, przeszło lato,
Nadeszła jesień nie ma rady na to,
Lecz może rada znajdzie się w jesienu
I w wym budzące na lepsze coś zmienić.
(t. h. a.)

Na „Dzień Spółdzielczości“

Statut Spółdzielni Matrymonialnej „Jazmo“

POSTANOWIENIA OGÓLNE

- § 1. Spółdzielnia postępną nazwę: Spółdzielnia Matrymonialna „Jazmo“ i zawiązuje się na podstawie ustawy o spółdzielniach z dnia 29. 10. 1920. r. (Dz. U. Nr 55) na czas nieograniczony.
- § 2. Siedzibą Spółdzielni jest mieszkanie 1-5 pokojowe na terenie miasta lub osiedla wiejskiego.
- § 3. Celem Spółdzielni „Jazmo“ jest działalność badawczo-eksperymentalno-naukowa, zdobywanie doświadczeń życiowych, wzajemne uduchawianie sobie życia oraz dążenie do podniesienia ogólnego poziomu liczbowego.
- § 4. Dla osiągnięcia celu zakreślonego w § 3 Spółdzielnia: a) postanawia się zawiązać, b) za wstępuje się, c) postanawia się rozwiązać, d) nie rozwiązuje się.

CZŁONKOWIE

- § 5. Liczba członków Spółdzielni jest ograniczona.
- § 6. Członkiem Spółdzielni może zostać każda osoba fizyczna lub nieprawna, która zadeklaruje się do zawarcia kontraktu małżeńskiego z drugą osobą płci odmienną na okres przewidziany § 1 niniejszego statutu. Deklaracja przystąpienia do Spółdzielni winna być podpisana przez dwóch członków wprowadzających (świadków).
- § 7. Zadania i czynności obu stron (męskiej i żeńskiej) są ściśle określone.
- § 8. Strona męska winna: a) starać się o fundusze spółdzielcze, b) nie zaciągać długów w lokalach rozrywkowych, c) strząsać popiół z papierosa tylko do popielniczki.
- § 9. Strona żeńska zobowiązana jest dbać o dzieci i o własną opinę.
- § 10. Członek pragnący wystąpić ze Spółdzielni, zgłasza się do Urzędu Stanu Cywilnego, składając wniosek o rozwód. Czyni to co każde 2 lata aż do pomyślnego skutku. Wystąpienie ze Spółdzielni następuje co jedynie za uprzednim zgłoszeniem tego kroku stronie drugiej, nie później jednak niż 3 miesiące przed śmiercią.
- § 11. Wykluczenie członka może nastąpić z powodu: a) niewypełnienia obowiązków, przewidzianych w statucie, b) utrzymywania niedozwolonego kontaktu z członkami innych prawnie zarejestrowanych spółdzielni.
- § 12. Wykluczonemu przysługuje prawo pisemnego odwołania się do opinii ludzkiej przed upływem miesiąca od daty wykluczenia. Po

upływie tego terminu wszelkie interwencje w sprawie cofnięcia wykluczenia są wykluczone.

FUNDUSZE SPÓŁDZIELNI

- § 13. Fundusz dochodowy czerpie Spółdzielnia: a) ze sprzedaży zbędnych ruchomości domowych, b) dobrowolnych składek członków innych bratnich (krewnych) spółdzielni, c) z dotacji Miejskiego Komitetu Opieki Społecznej.
- § 14. Cały fundusz dochodowy określony w § 13, przeznaczają się na dokładanie do pensji miesięcznej jednego z członków Spółdzielni, o ile tenże jest pracownikiem państwowym wzgl. samorządowym.

WŁADZE

- § 15. Najwyższą instancją Spółdzielni jest męczyzna, który o ile są ku temu powody, może przekazać te funkcje kobiecie, nie biorąc jednak odpowiedzialności za całość gospodarki finansowej.

RADA NADZORCZA

- § 16. Rada Nadzorcza jest organem nadzorczym i kontrolującym. Rada Nadzorcza składa się z 6 ciotek, 2 dziadków, 14 znajomych oraz stróżki domu, w którym mieści się siedziba Spółdzielni. W zakres jej kompetencji wchodzi: a) wydawanie obiektywnej opinii o obywatelstwie członków Spółdzielni, b) pomoc w organizowaniu ślubów, imienin, chrzców i innych uroczystości pogrzebowych, c) udział w obiadach urządzanych na koszt Spółdzielni, d) rozdzielanie między sobą majątku ruchomego Spółdzielni na wypadek jej rozwiązania.

Uchwaly Rady są nagłe i mogą członków Spółdzielni wyproprowadzić z równowagi.

ROZWIĄZANIE SPÓŁDZIELNI

- § 17. Postanowienie o rozwiązaniu Spółdzielni winno nastąpić o ile możności za zgodą do rozklicz (obu) członków. Podstawą prawną do rozwiązania Spółdzielni może być zejście jednego z członków, lub zejście na złą drogę obywatelstwa członków. Likwidatorami Spółdzielni są funkcjonariusze Wydziału Kwaterunkowego, którzy pieczętują natychmiast opróżnione mieszkanie i przeznaczają imniej świeżo zawiązaną spółdzielnię. Jeżeli po zaspokojeniu wierzycieli i wypłaconiu udziału okaże się pozostałość w postaci złej opinii w obrębie kamienicy i podwórza, likwidatorzy wpłacają ją za pośrednictwem Kasy Zarządu Miejskiego na odbudowę tej opinii.

Przejrzał i do druku przygotował
MIK

Wszystko zostało w rodzinie

Obywateł spokojnego miasteczka w Stanach Zjednoczonych — Frank Trevino — dokonał fantastycznego rekordu: ożenił się pięciokrotnie w jednej rodzinie.

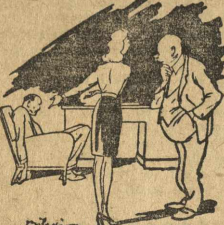
Kilka lat temu ożenił się z panną Felicją Wilson, z którą po pewnym czasie się rozwiódł, biorąc za żonę jej młodszą siostrę — Betty. Ale i to małżeństwo nie dogadzało mu. Zasada „pierwsza miłość nie rdzewieje“ wzięła u niego górę — rozwiódł się z Betty i ożenił się ponownie z Felicją. Rozkapryszona Felicja nie mogła mu dać tyle szczęścia, ile spokojna Betty, więc z lekką podstarzałą Frank, pragnący spokoju domowego, nie zastanawiając się, rozwiódł się z Felicją i ożenił się po raz drugi z Betty. Pozostając przez cały czas w jednej i tej samej rodzinie — Frank odkrył, że właściwie ideałem kobiety dla niego jest matka obu jego żon. Po rozwodzie z Betty kilka dni temu stanął na ślubnym kobiercu z własną... teściową.
J. N.

FLASZKA TO NIEFRASZKA

— Wydajesz mi się coraz mniejszy.
— To od picia. Wiesz, alkohol pozna człowieka.

MALŻEŃSKIE TROSKI

— Tatusiu, Janek od tygodnia głuchy jak pień. Gdy mu mówię, że pójdziemy na targi „Odzież i dom“ to mówi że nie słyszy.
— Nie martw się, moje dziecko. Po targach odzyska słuch.

MALKONTENT

Czy pan wie, że znaleziono list pisany przez prezyd. Mościckiego z 39 roku?
— No widzi pani, jaka jest nasza poczta? — A mówi się o usprawnieniu.

LUDZI SIĘ

— Dawniej, gdy oświadczałem się — dostawałem kosza. Teraz, gdy na jednego mężczyznę przypada osiem kobiet, będę miał w czym wybierać.

SALOMONOWY WYROK

— Jaką karę uważacie, kolego, za najodpowiedniejszą dla bigamisty?
— Dwie teściowe.

Kontrasty jesieni

Przypadkiem mi przedwczo-
raj Przez park wypadło liść —
I oto niby zmora
Na pierś mą opadł liść...

Ach prawda, to już wrzesień...
Jak szybko mija czas!
Okrutna, zimna jesień!
Do mas już mknie, do mas...

O kej, czy słyszełliście,
Że jesień pragnie dać
Razem z opadłym liściem
Jesienną zwykłą piacę?

Patrzcie jak wicher targa
Jesionkę nową mą!
(Kupiłem ją na Targach,
Co Jesiennymi zwą...)

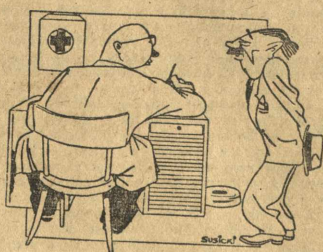
Widząc jak pada z drzewa
Jesienny złoty liść,
Chciałbym się nagle zerwać
I wszystkich wokół gryźć.

Nikt bowiem nie zaprzeczy,
Że jeśli spada liść
To także inne rzeczy
Powinny na dół liść...

Serca mnie chwytą udar,
Jasna zalewa krew,
Gdy widzę, że się cuda
Dzieją przyrodzie wbrew.

Ach... — dziwny jest nasz padół,
Pełen kontrastów, gdyż
Kiedy liść leci na dół
To ceny leją wwyż...
J. M.

WYRAŻNA POPRAWA

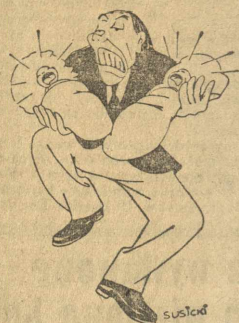
— Jakże z pańską pamięcią? Czy moja kuracja poskutkowała?
— O tak, panie doktorze. Teraz już pamiętam gdy coś zapomniałem, tylko nie mogę jeszcze przypomnieć sobie, co mianowicie zapomniałem.

POCHWAŁA PRZESTRZENI

— Wie pan, to ciągle dowcipkowanie na temat teściowych wychodzi mi po prostu gardłem. Ja na przykład z moją żoną w najlepszej zgodzie.
— Czy teściowa mieszka u pana?
— Nie, w Brazylii.

MUZYK I BLIŹNIĘTA

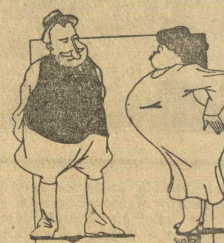
— Nie wytrzymam, zwariuję... Jedno krzyżem w C-durze, a drugie w b-mollu.

PROJEKT NIE DO PRZYJĘCIA

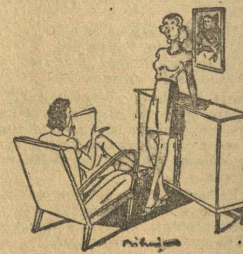
— Zabawimy się w ojca i mamę.
— Wykluczone. Mama przecież powiedziałaby wyraźnie, że mamy być ci-cho i nie bić się.

NICZYM BOMBAATOMOWA

— Pani dobrodziejka śpiewała wczoraj cały wieczór?
— Ach, to tak, dla zabicia czasu.
— No, to posiada pani broń straszliwszą od bomby atomowej...

MIEDZY PODLOTKAMI

— Dziwię się Fiedlerowi, że siedzi między dzikusami, a nie przyjeżdża do Poznania.
— Dlaczego?
— Przecież taka dzikuska z zaxdrości, może go umieszczyć w jadłospisie.

Życia Wielkopolski i Ziemi Odzyskanych Spółdzielczość w Wielkopolsce i Ziemi Lubuskiej

Ruch spółdzielczy w Wielkopolsce posiada wspaniałą tradycję pionierskiej pracy pierwszych działaczy spółdzielczych — ks. Szamarskiego, ks. Wawrzyniaka, Jackowskiego i opiera się na poważnych osiągnięciach ideowych i gospodarczych — spółdzielczości wielkopolskiej sprzed wojny.

Spółdzielczość wielkopolska rozwijała się szybko po tamtej wojnie i osiągnęła pokaźne wyniki pracy, zajmując piodujące miejsca w ogólnopolskim ruchu spółdzielczym, zwłaszcza jeśli chodzi o spółdzielnie rolniczo-handlowe, spółdzielnie mleczarskie i kredytowe.

Okupacja niemiecka 1939—1945 zmniejszyła zupełnie polską spółdzielczość na terenie Wielkopolski. Straty materialne poniesione przez spółdzielnie są olbrzymie. Nie mniejsze są straty poniesione na ludziach — wielu czołowych działaczy spółdzielczych Wielkopolski zginęło z rąk barbarzyńskiego okupanta.

Po odzyskaniu niepodległości spółdzielczość wielkopolska stanęła przed niezmiernie trudnym zadaniem — nie tylko odbudowania ruchu spółdzielczego na terenie wojew. poznańskiego, ale i zorganizowania go na terenie przyłączonej Ziemi Lubuskiej.

Mimo piętrzących się trudności gospodarczych, organizacyjnych i transportowych spółdzielcy wielkopolscy przystąpili natychmiast po przesunięciu się frontu do wyteżonej pracy, zdając sobie sprawę z ważności zadań, jakie ma do spełnienia spółdzielczość w Odrodzonej Demokratycznej Polsce.

Stanął do pracy w pierwszym rządzie Związek Rewizyjny Spółdzielni R. P., powstały w listopadzie 1944 r. na Kongresie Spółdzielczym w Lublinie, z połączenia się wszystkich przedwojennych Związków Rewizyjnych Spółdzielni.

Okręg Poznański tego Związku, zorganizowany w marcu 1945 r., przystąpił od razu do pracy organizacyjnej, odbudowując przede wszystkim sieć spółdzielni spożywców, rolniczo-handlowych i mleczarskich, jako mających największe znaczenie dla akcji świadczeń rzeczowych wsi i organizacji aparatu rozdzielczego dla ludności miast.

Po półtorarocznej pracy możemy stwierdzić, że spółdzielczość wielkopolska nie pozostała w tyle za innymi województwami i dziś sieć spółdzielni obejmuje teren całego województwa poznańskiego i Ziemi Lubuskiej.

Do tej pory zorganizowano względnie reaktywowano ogółem 1110 spółdzielni wszystkich typów, co wobec 819 spółdzielni przed wojną jest cyfrą imponującą, zważywszy na ogrom zniszczeń i trudności gospodarcze, jakie napotykała spółdzielczość w swej obecnej pracy! Spółdzielnie spożywców, liczące 253 placówki, zmieszają w przetrzymanie i wzmocnienie wsi, przyczyniając się do zaspokojenia potrzeb żywnościowych i w zakresie artykułów pierwszej potrzeby, pomimo dużych trudności administracyjnych i finansowych. Wyniki gospodarki tych spółdzielni są dziś prawie w 100% pozytywne — obroty handlowe za 1-sze półrocze 1946 ogółem wszystkich spółdzielni spożywców przekroczyły cyfrę 1 325 milionów złotych!

Spółdzielnie spożywców wywierają również wpływ na kształtowanie się cen wolnorynkowych, włączając w ten sposób skutecznie do spekulacji godzącej na interesy mas pracujących.

Drugą ważną pozycją w ruchu spółdzielczym naszego województwa są spółdzielnie rolniczo-handlowe, popularnie zwane przed wojną „Rolniki”, organizujące skup pólów rolnych na „wsi, zbieranie świadczeń rzeczowych i rozprowadzanie artykułów zreglamentowanych, nawozów, narzędzi rolniczych itp. Spółdzielnie te skupiają w swoich szeregach 12 240 członków i stanowią naturalny i konieczny

łańcuch pomiędzy wsią, a miastem, usuwając szkodliwe zarówno dla wsi jak i dla miast pośrednictwo prywatne, umożliwiając w ten sposób racjonalną, planową gospodarkę na odcinku wymiany artykułów żywnościowych i przemysłowych.

Spółdzielnie rolniczo-handlowych istnieje obecnie 95, a sieć ich filii obejmuje prawie całe województwo. Obroty tych spółdzielni przekroczyły 1 158 milionów złotych w 1-szym półroczu 1946 i są najlepszym dowodem żywotności gospodarczej tych placówek. Na terenie Ziemi Lubuskiej nie ma jeszcze dostatecznej sieci spółdzielni, ale w miarę ustalania się tam osadnictwa będą powstawać spółdzielnie wszystkich typów i przejmować w swoje ręce gospodarkę życia ziem odzyskanych.

Ważną pozycję w gospodarce rolniczej naszego województwa stanowią spółdzielnie mleczarskie w liczbie 116 (przed wojną 93) z 10 tys. członków i 1100 pracowników, organizujące cały zbyt nabiału i dostawę świadczeń rzeczowych, co najlepiej ilustrują cyfry: skupiono 1 700 tys. litrów mleka kontyngentowego i 3 800 tys. litrów mleka pozakontyngentowego. Obroty tych spółdzielni wynoszące 72 miliony złotych wzrastają, jak również obroty spółdzielni skupu bydła w liczbie 30, pomimo olbrzymiego wyniszczenia na terenie województwa pogłowia bydła.

Nowym typem spółdzielni, ale coraz więcej zdobywającym sobie uznanie w Wielkopolsce są Gminne Spółdzielnie

„Samopomoc Chłopska”
rozwijające działalność nie tylko handlową, lecz przejmujące również w swoje ręce przemysł rolniczy, przetwórczy, jak młyny, gorzelnie itp., oraz prowadzące uspołecznioną gospodarkę w rezerwach, pozostałych z rozparcelowanych majątków obszarowych. Dziś 119 Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” liczy już 10 tys. członków, a obroty przekroczyły sumę 400 ml. zł.

Spółdzielnie Oszczędnościowo-Pożyczkowe — popularne w Wielkopolsce Banki Ludowe, mające za sobą piękną tradycję zwabiają swoje

działalność i obecnie jest już czynnych 83 placówki. Stanowią one źródło kredytu dla rolnictwa i rzemiosła.

Siłny wzrost organizacyjny wykazują obecnie spółdzielnie pracy, usuwające przedsiębiorcę-kapitałistę i wyzysk mas robotniczych, przez wprowadzenie społecznych warsztatów pracy. Spółdzielnie te mają w zmienionej strukturze gospodarczej naszego kraju duże możliwości rozwoju i powinny stać się obok gospodarki państwowej ważnym czynnikiem we wszystkich gałęziach naszego przemysłu. Spółdzielnie pracy i różne liczą obecnie 118 placówek, z czego przypada największe na spółdzielnie wytwórcze — 33, pracy — 32, mieszkaniowe — 14.

Obroty spółdzielni pracy wynoszą za 1-sze półrocze 1946 — 106 milionów zł.

Ten stały i systematyczny wzrost liczby spółdzielni wszystkich typów na terenie Wielkopolski wskazuje z jednej strony na realną przydatność organizacji spółdzielni w nowym ustroju społeczno-gospodarczym, a z drugiej strony na coraz to większe zrozumienie roli i zadań spółdzielczości przez społeczeństwo wielkopolskie.

Opiekę i kontrolę nad wszystkimi typami spółdzielni sprawuje Okręg Związku Rewizyjnego Spółdzielni R. P. w Poznaniu, obejmujący teren Wielkopolski i Ziemi Lubuskiej. W 18 oddziałach i okręgu pracuje 155 rewidentów i instruktorów.

Związek Rewizyjny udziela również spółdzielniom wszelkiej pomocy instrukcyjnej, mającej na celu usprawnienie działalności gospodarczej i społecznej spółdzielni.

Wielką wagę przykłada Związek do szkolenia pracowników i członków władz spółdzielni

organizując dla nich kursy i konferencje. Kursów takich i konferencji odbyło się w 1-szym półroczu br. 33 i objęły one 1267 osób, dając w ten sposób ruchowi spółdzielczemu nowe kadry fachowych pracowników i działaczy.

Nie zapomina również Związek o konieczności społecznego wychowania młodzieży, pomagając w organizowaniu spółdzielni uczniowskich i prowadzeniu szkół spółdzielczych. Na terenie Okręgu istnieje Liceum Spółdzielcze w Poznaniu i 2 roczne Szkoły Przystosowania Spółdzielczego w Poznaniu i Górnicy koło Ostrowa Wlkp., kształcące przeszło 500 młodzieży na przyszłych pracowników spółdzielni.

Czynnikami kontroli społecznej w ruchu spółdzielczym są Rady Nadzorcze Spółdzielni i Rady Oddziałowe Związku, wybierane na Zgromadzeniach Oddziałowych przez przedstawicieli wszystkich spółdzielni. Rady Oddziałowe są demokratycznym samorządem spółdzielczym i stoją na straż właściwej realizacji idei i metod spółdzielczych we wszystkich ogniwach ruchu spółdzielczego.

Otwarcie mostów

(ak) W każdym państwie bardzo ważną rolę w życiu gospodarczym spełnia komunikacja, tym więcej w odbudowie kraju zniszczonego poząg wojenną. Sprawność jej jednak jest wtedy stuprocentowa, gdy wszystkie mosty kolejowe są trwałe, nie zniszczone i gdy przez nie mogą się posuwać pociągi z normalną szybkością.

Lecz niestety — okupant wycofując się z naszych ziem oczyszczył, uszkodził je, a nawet większość ich zupełnie zniszczył.

Ażby więc wprowadzić bezpośrednio komunikację i unifikację przesiadania się pasażerów i przewożenia towarów z pociągu dojeżdżającego do uszkodzonego mostu, do pociągu znajdującego się za mostem, postanowiła Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Poznaniu z dyrektorami inż. Stodolskim i Szczygłowskim na czele, możliwie w jak najkrótszym czasie odbudować wszystkie zniszczone mosty znajdujące się na terenie Dyrekcji.

Praca ta nie była łatwa. Trzeba było wyciągać parowozy i wagony znajdujące się często w wodzie jak i pociągów uszkodzone przesia. Przy tych zmuszonych pracach oszkodziło się w pierwszych miesiącach brak najpotrzebniejszych urządzeń i narzędzi a w głównej mierze brak urządzeń hydraulicznych. Trzeba było używać najprymitywniejszych urządzeń — toteż praca posuwała się powoli. Wielkie trudności sprawiały również brak konstrukcji żelaznych, gdyż scentralizowane przedsiębiorstwo „Mostostal” wykonujące konstrukcje mostowe nie mogło jeszcze pokryć wszystkich potrzeb naszego kraju, toteż D. O. K. P. Poznań była zmuszona wykonać je we własnych warsztatach mostowych, nie mając do tego jednak najnowocześniejszych urządzeń technicznych.

W ostatnich już tygodniach praca odbywała się w normalnym tempie.

Otwarcie odbudowanych mostów

W ub. czwartek w godzinach rannych wyruszył specjalny pociąg z Poznania z przedstawicielami władz kolejowych i poznańskiej prasy celem dokonania uroczystego otwarcia. Symbolicznego przecięcia wstęgi na wspomnianych trzech mostach dokonał dyrektor Kolei inż. Stodolski, poświęcenia zaś ks. Fr. Oleń — w Janikowie, oraz ks. Jarosław Jankowski — w Obornikach.

Do pracowników pracujących przy odbudowie tych mostów przemówił dyrektor Kolei inż. Stodolski i przedstawiciele zarządu poszczególnych kół Z. Z. K. dziękując im za znojną pracę i prosząc o dalszą przy odbudowie dalszych zniszczonych mostach.

Most w Janikowie na rzece Noteci

Długość całego mostu wynosi w jednym i drugim torze 59 m. Leży on na linii Gniezno—Inowrocław. Linia ta łączy Gdańsk i porty morskie przez Wrocław z Katowicami. Jeden z filarów mostowych był zupełnie zniszczony, a cztery przesia uстроju niosącego leżały w wodzie. Przy odbudowie mostu podniesiono z rzeki 160 ton żelaznego uстроju, zbudowano nowy filar i wmontowano ponad 30 ton nowych części uстроju niosącego, jak również ułożono nową nawierzchnię pod dwa tory.

Most w Obornikach na rzece Warcie

Most ten jest długi 153 m. i leży na linii Poznań—Pila, łączącej Poznań z Koszalinem i Ko-

Zabezpieczenie ksiąg gruntowych

(ZAP) Przeprowadzana od dłuższego czasu akcja porządkowania ksiąg gruntowych ustaliła, że na terenie Ziemi Odzyskanych w wielu sądach księgi te uległy całkowitemu lub częściowemu zniszczeniu. Znajdowano je w wielu wypadkach z mapami, planami i innymi operatami katastralnymi porzucone w najrozmaitszych zabudowaniach a nawet na śmietnikach.

Akta gruntowe posiadają doniosłe znaczenie dla regulacji hipotecznej sprawy osadnictwa na Ziemiach Odzyskanych, obgryzione zaś trudności i kosztą odzwierciana zaginionych akt wymagają przedsięwzięcia wszelkich możliwych kroków celem uratowania i dostarczenia władzom wymiaru sprawiedliwości tych wszystkich akt, jakie ponieważają się jeszcze w rozszczeniu.

Na prośbę Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwo Ziemi Odzyskanych poleciło podległym sobie władzom wydanie zarządzeń, zmieniających do zabezpieczenia i zawiadomienia najbliższych władz sądowych o wszystkich wypadkach znalezienia akt gruntowych. W akcjach tej społecznej winno udzielić władzom jak najwięcej pomocy, albowiem uporządkowanie akt gruntowych leży w jego najistotniejszym interesie.

łóbrzegiem na Pomorzu Zachodnim. Podczas nieczynności tej linii ruch pociągów odbywał się przez Krzyż na Szczecin przeciążając w znacznej mierze tę linię.

Srodkowe przesia mostu było rozzerwane wybuchem miny, skutkiem czego dwa przesia srodkowe leżały swymi końcami w rzece, z której podniesiono 423 tony żelaznego uстроju miosącego oraz wmontowano 99,08 ton nowego uстроju żelaznego i ułożono nową nawierzchnię.

Most w Obornikach na rzece Welnie

Most ten jest najkrótszym z nowo odbudowanych, gdyż wynosi tylko 44 m. Leży on na linii kolejowej Oborniki—Wrenki, mającej tylko lokalne znaczenie. Całe przesia uстроju niosącego było wysadzone i leżało w wodzie. Podniesiono z wody 126 ton żelaznego uстроju miosącego i wmontowano 41,8 ton nowych części żelaznych uстроju oraz ułożono nową nawierzchnię.

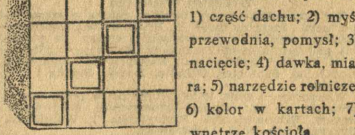
Zgromadzeni pracownicy, technicy i inżynierzy, zatrudnieni przy odbudowie tych mostów oraz obecni tam przedstawiciele władz kolejowych zapewnili w wysłanych telegramach do Ministra Komunikacji, że w dalszym ciągu z jeszcze większą energią będą pracowali nad odbudową i usprawnieniem komunikacji mającej tak ważne zadanie w odbudowie naszego kraju i obserwując zakusy wrogich nam elementów na naszym przaslawnym Ziemię Zachodnie, wszyscy będą wyjątku ramie przy ramieniu będą stali w obronie tych granic.

Z. Staszak

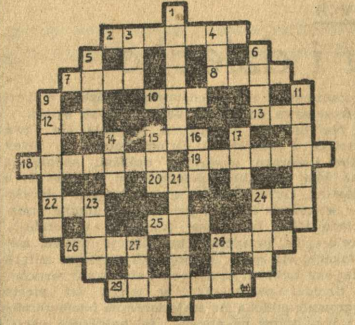

Logogryf

Po wpisaniu siedmiu wyrazów o podanym znaczeniu, kratki oznaczone czytane z lewa w dół dadzą rozwiązanie. Znaczenie wyrazów: 1) część dachu; 2) myśl przewodnia, pomysł; 3) nacięcie; 4) dawka, miara; 5) narzędzie rolnicze; 6) kolor w kartach; 7) wnętrze kościoła.

Krzyżówka

Poziomo: 2) pisarz polski; 7) „aba” w języku martwym; 8) gatunek gęby; 10) ryba; 12) owad; 13) as; 15) rzeka w Rosji; 18) prawnik; 19) figura geometryczna; 20) utwór poetycki; 22) bohaterka „Chłaty za wsią”; 24) okres czasu; 25) narty w języku norweskim; 26) część domu; 28) kierownica; 29) jednostka ciepła.

Pionowo: 1) związek chemiczny azetu i wodoru; 3) pierwsza matka; 4) rzeka w Afryce; 5) inaczaj zawa; 6) roślinna; 9) utwór Słowackiego; 11) dom chorych; 14) część twarzy; 15) zamek; 16) panuga; 17) „kocham” po łacinie; 21) 10 przykazania Bożych; 23) korab; 24) miasto w Azji Mniejszej; 27) zamek; 28) litera fonetyczna (wspak).

Rebus

Za trafne rozwiązanie wszystkich zadań redakcja przeznacza drogą losowania 10 nagród w postaci ostatnich nowości „Czytelnika”. Odpowiedzi należy nadsyłać do dnia 12 października br. na adres redakcji „Głos Wielkopolskiego”, Poznań, ul. Wyspiańskiego 10.

Rozwiązanie „Gimnastyki Umyslowej” z nr 247

Logogryf. Zjednoczone Narody, szron, Azja, Jerzy, Bodo, anoda, tref, ocios, trzy, kozak, kona, rewia, kuna, Samoa, port, lorki, moda, (Byron). Surowe prawo. Wiesniak odpowiedział: — Ide, by być powieszonym. Cóż miał zrobić wartownik wobec takiej odpowiedzi? Powiesić go? Lecz wtedy wiesniak powiedział prawdę, że kłamstwem, za co należało go powiesić. W ten sposób wartownik nie mógł zrobić żadnej krzywdy sprytnemu wiesniakowi. Logogryf rebusowy Lignica (kottina), napiwek, wulgata, podnóże, zacisze, narcyze, (Zuzanna).

Nagrody wylosowali: Krystyna Ślebodzińska, Leszno, ul. Narutowicza 60; Władysław Czyż, Poznań, ul. Sienkiewicza 5/9; M. Jakubowski, Poznań, Kochanowskiego 5, m. 1; Kazimierz Fr. Wojciechowski, ucz. II. kl. gimn. Zielona Góra, Al. Słowackiego 5; H. Kanarkówna, stud. U. P., Poznań, Winogrody 74; Mieczysław Szymański, Poznań, ul. Skryta 8, m. 7.

Sobota, dnia 28 września 1946 r.
Wacława — Wiczesława
Słońce wschodzi g. 6,47; zachodzi g. 18,38
Księżyc wschodzi g. 10,01; zachodzi g. 20,00
Niedziela, dnia 29 września 1946 r.
Michała — Dąbrowa
Słońce wschodzi g. 6,48; zachodzi g. 18,36
Księżyc wschodzi g. 11,13; zachodzi g. 20,18

Echa poznańskich wydarzeń

(m) W ub. niedzielę odbyło się zebranie Związku Pracowników Wielkopolskich 1918-19 Kola Śródmieście, któremu przewodniczył wiceprezes Zarządu Głównego dr Tomkowiak. Po wyborze nowego zarządu w skład którego weszli: St. Chęciński (prezes), por. Chmielewski, kpt. Bijak, por. Urbański, Szczepański i Librecht, obszerne sprawozdanie ze zjazdu powstańców w Bydgoszczy złożył dr Alejski, a wiceprezes Zarządu Głównego dr Działoszycki przedstawił cele i zadania zorganizowanych powstańców w nowej rzeczywistości politycznej.

Mleko odbierać należy regularnie

Miejski Wydział Aproprowiacji, Handlu i Przemysłu wzywa wszystkich posiadaczy kart mlecznych, którzy zarejestrowali się w punktach rozdzielczych mlecznych — do regularnego i punktualnego odbioru mleka, ponieważ nieprzebrane w wyznaczonym dniu mleko ulega skwaszeniu.

Zamknięcie drogi państwowej na odcinku Śródka — Kórnik

W związku z wykonywaniem przebudowy na drodze państwowej Nr 16/3 (Ostrów—Poznań) zamknięta jest aż do odwołania dla wszelkiego ruchu publicznego odcinek tej drogi od km 86,940 do km 100,700 (Śródka—Kórnik). Zamknięcie przewidywane jest na okres od dnia 16 września 1946 do dnia 16 listopada 1946 r.

Advertisement for Nutrovit baby food. Includes a baby's face in a circle and text: 'NUTROVIT MACZKA ODŻYWCZA DLA DZIECI', 'ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE, PEMAR M. PAETZ POZNAŃ, MOSTOWA 11 TEL. 20-58 i 49-77'.

Oskarżony prof. Kamieński w pierwszym dniu procesu

Wczoraj rozpoczęła się przed Sądem Grodzkim w Poznaniu rozprawa przeciw prof. Kamieńskiemu, oskarżonemu o działanie na szkodę Państwa Polskiego. Z postawy oskarżonego można jest wywnioskować, że jest w znacznym stopniu wyczerpany i chory. Ruchy jego są powolne, cała postać przygarbiona, głos cichy. Samo zachowanie i wypowiedzi pełne spokoju, świadczą jednak o opowiadaniu i dyscyplinie wewnętrznej. Wyraz twarzy przegrybony. Zarówno słuch jak i pamięć zawodzi często oskarżonego. Mimo to odpowiada jasno, zdecydowanie i bez wahań. Na pytanie siedzącego przewodniczącego, odpowiada, że w całości zaprzecza aktów oskarżenia. W

czasie przesłuchów oskarżony opowiada swój życiorys, zaznaczając wyraźnie, że choć ojciec jego był inspektorem pruskiego urzędu celnego, to jednak w domu rodzinnym panowała atmosfera polskości i patriotyzmu. Gimnazjum ukończył w 1903 r. we Wrocławiu. Po studiach pracował krótki czas w Królewcu, skąd wrócił do Berlina i tam działał w tajnym patriotycznym związku polskim wśród robotników. W 1912 r. ożenił się i zamieszkał w Królewcu. Wyżuczonego jednak wraz z żoną z Królewca za działalność propańską, a nawet prasa tamtejsza zarzucała mu polską propagandę. Fakt ten miał miejsce w 1918 r. w okresie plebiscytu na Warmii

i Mazurach. Przyjął wtedy posadę kapelmistrza operki wędrowniej i tuż się po Niemczech w r. 1920. Skłonił go w Niemczech do Poznania, gdzie był najpierw dyrektorem Szkoły Muzycznej, a następnie wykładowcą na U. P. W 1936 r. uzyskał tytuł profesora wyższego. W Poznaniu pozostał do wybuchu wojny.

W dalszym ciągu oskarżony zeznaje, że przez cały czas swego pobytu w Poznaniu zajmował się muzykologią porównawczą tj. badaniem pieśni i muzyki ludowej i złożył w tym celu na węgry Regionalne Archiwum. Badał on szczególnie pogranicze niemieckie chcąc wykazać rdzenną polskości tych ziem. O te właśnie publikacje napisał go w październiku 1939 r. Gestapo, zarzucając mu działalność antyniemiecką.

Oplaty za przejazd dorożkami

Na podstawie art. 43 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemyślowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) wraz z późniejszymi zmianami, Zarząd Miejski st. m. Poznań, jako władza przemyślowa i instancja, zarządza, po wysłuchaniu opinii Kolegium Zarządu Miejskiego oraz Izby Przemysłowo-Handlowej, co następuje:
Za zarobkowy przewóz osób pojazdami konnymi i mechanicznymi na terenie m. Poznań przedsiębiorcy przewozowi mogą pobierać opłatę w wysokości:
za pierwsze 600 m jazdy 50,— zł,
za każde dalsze 300 m jazdy 10,— zł,
za każde 4 minuty postoju 10,— zł.
Stawki powyższe obejmują tylko te pojazdy

Konne i mechaniczne, które są zaopatrzone w loga i zalegalizowane liczniki.

Nadto dla pojazdów mechanicznych, zaopatrzonych w liczniki, przynajmniej się dodatkową opłatę stałą od każdej jazdy w wysokości 30,— zł.
Dla pojazdów konnych, nie zaopatrzonych w liczniki, obowiązuje taryfa maksymalna strefowa, uchwalona przez Kolegium Zarząd Miejski w dniu 5 października i 15 listopada 1945 r.
Dla pojazdów mechanicznych, nie zaopatrzonych w liczniki, ustala się taryfę maksymalną w wysokości:
za pierwszy rozpoczęty kilometr 45,— zł,
za każdy dalszy rozpoczęty kilometr 25,— zł,
za każde 4 minuty postoju 10,— zł.
Zarządzenie niniejsze weszło w życie z dniem 24 września.

Sobota, 28 września 1946

W teatrach poznańskich:
Teatr Wielki: dziś, godz. 19-12 — „Faust”; jutro, godz. 15-12 — „Straszny dwór”, godz. 19-12 — „Hrabina”;
Teatr Polski: dziś, godz. 19-12, jutro, godz. 16-12 i 19-12 — „Dzięcioł zaraz tragedia”;
Teatr Nowy: dziś, godz. 19-12 i jutro, godz. 16-12 i 19-12 — „Komedja muzyczna”; dziś, godz. 19-12 i jutro, godz. 16-12 i 19-12 — „Podwójna buchalteria”;
Teatr Aktora i Lalki (św. Marcin 9): Teatr Lalki: dziś, godz. 19-12 — „Sześć Dyabłów”; Teatr Aktora: jutro, godz. 15-12 i 18-12 — „Kopciuszka” (premiery);
Teatr Mały (Śwawickiego 19/1): dziś i jutro, godz. 19-12 — „Rady pana radcy”;
„Kukułka Poznańska” — kawiarnia „As”, pl. Wolności 4: dziś i jutro, godz. 19-12 — „Kupię nie kupię...”;
Cztery państwowe nr 2 (ul. Niezłomnych): Cyfry czynny dziś o godz. 19,45 i jutro o godz. 19,12-14-15 i 19,45.

W kinach poznańskich:

Apolle — „Maskarada”; Baltyk — „Nasz okręt”; Muza — „Manewry miłosne”; Rialto — „Blagier”; Wara — „Symfonia Chan”.

Teatr Polski

Komedja Romana Niewiarowej „Dzięcioł zaraz tragedia” cieszy się stale łaskami publiczności, która bawi się zarówno humorem samego utworu, jak i grą całego zespołu. Komedja ta grana jest codziennie o godz. 19-12, w niedzielę o godz. 16-12 i 19-12.

Z Teatru Nowego

Sztuka pt. „Artyści” Hopkinsa cieszy się coraz większym powodzeniem. Przyczyną tego jest świetna gra czelownego zespołu artystycznego. Sztuka urozmaicona ewolucjami i fajerkami baletmistrza Jerzego Kaplińskiego. Reżyserował Czesław Strzelecki. Wspaniałe dekoracje projektował Zygmunt Szpiński.

Koncert Dawnej Muzyki

W Białej Sali Wojewódzkiej odbędzie się w poniedziałek, dnia 30, o godz. 19-tej, koncert na starożytnych instrumentach, tak rzadko u nas słyszanych. Wykonawcami będą: Jan Rakowski, wiola d'amore (miłosne skrzypce) i Kazimierz Flatau, klawesyn. Program składa się z utworów Vivaldiego, Stamizy-Jahńskiego, Barriera, Hugarda, Goseca, Casadesusa i in.

Z Teatru Wielkiego

Dwie narodowe opery polskie, chlubna noszący repertuar „Straszny dwór” i „Hrabina” Manuzkiego wypełniają niedzielne przedstawienia Opery. Po południu pod batutą kplm. Barańskiego śpiewają w „Straszny dwór” Szymanowski, Musielowicz, Jankowska, Jankowska, Spingier, Mikulin, Kozak, Prządka i Marjańska. Wczorczem, o godz. 15-tej, „Hrabina” w pramierowej obsadzie: Dudziak-Lazarszewska, Kostalówna, Royem, Urbanowiczem, Szpińgierem i Wojnickim. Dyryguje dyr. dr Z. Łąszewski.

W „Kukułce” dziś i jutro „Kupię nie kupię...”

Dziś i jutro, o godz. 19-tej, w sal kawiarni „As”, plac Wolności 4, powraca „Kukułka” nowy program „Kupię nie kupię...” poświęcony targom poznańskim. Teksty pisał: Strauss, Odrowąż, Strugarek, Milczek, Laurentowski, Pelkan i in. Udział biorą: Janina Martini, Stanisław Strugarek i Stefan DREWICZ w czeski słowem. Śpiewają Zofia Fedyczkowska oraz Zygmunt Łuzak. Przy fortepianie: Witold Kaudalski.

Teatr Aktora i Lalki

W niedzielę, dnia 28, o godz. 18-tej, odbędzie się w Teatrze Aktora i Lalki premiera bajki fantastycznej w 6 obrazach „Kopciuszka” A. Walewskiego z muzyką W. Buchwaldta.

KOMUNIKATY

SREBNIJA Szkoła Muzyczna im. Paderewskiego, Nieogólnego 15-2 Zaplanuje się rozpoczęcie 17-go do 18-ego klas fortepianu, skrzypiec, śpiewu solowego. Uczniom przysługują zwolnienia z Poznania. Instytut Rzemieślniczo-Przemysłowy — kursy techniczne kurs katechetyczny dla samodzielnych rzemieślników. Informacje i zapisy w sekretariacie Instytutu, ul. Działoszyńskich 4.

Związek Pracowników Przem. Kom. Osobistego

Wznowienie zebrania w dniu 28 bm. o godz. 16-tej zebranie ogólne w sali Domu Związkowego ul. Grobla 25.

Od czyt. „Nacjonalizm przemysłu”

Wydanie Opuszyński w sobotę, 28 bm. o godz. 17-tej w sali 92 Sąd Grodzkiego przy ul. Krętej. Od czyt. organizuje Komisja Popularyzacji Prawa.

Zarząd Związku B. Względów Politycznych

odwołuje zebranie plenarne członków w sobotę, dnia 28 bm. Zebranie odbędzie się w Śródce, dnia 2. 10. br. o godz. 18-tej Miejsca podane zostaną do wiadomości osobnym komunikatem.

Zebrań w dniu 29 września

Cech Szwcow i Cholewkarzy — o godz. 10-tej przy ul. Maszalskiej 1. Zrzeszenie Drogistów R. P. — Okręg Poznański o godz. 9,30 w dużej sali Izby Przemysłowo-Handlowej przy ul. Mickiewicza 21.

Nocne dyżury apłek

W okresie od 28 września do 5 października br. nocne dyżury pełnią: dla Łazarza i Górczyna — Apt. Puciniński, ul. M. Focha 79; dla Języc i Solacza — Apt. Im. Staszica, ul. Dąbrowskiego 79; dla Wilczy i Dębca — Apt. na Dębie, ul. Dębicka 6; dla Śródmieścia — Apt. Winklera, ul. św. Marcina 14; dla Śródk i Główniej — Apt. pod Złotym Lwem, St. Rynek 75 i Apt. na Śródcie, Rynek Śródecki 1.

Powrót Polaków — Autochtonów z Rosji

W początkach ub. roku wiele osób narodowości polskiej z Ziemi Odzyskanych zostało wywiezionych do Z. S. R. R. na roboty przymusowe. Nastąpiło to niewątpliwie skutkiem pomylki wyrywającej stąd, że Polacy ci posiadali wybitnie polskie niemieckie. Przed niedawnym czasem Polski Związek Zachodni podjął starania o repatriację tych osób przeprowadzając równocześnie rejestrację. Na skutek starań P. Z. Z. poprzez Ministerstwo Ziemi Odzyskanych otrzymaliśmy wiadomość, iż sprawa jest na dobrej drodze i Generalny Pełnomocnik Rządu do spraw repatriacji poczynił już odpowiednie kroki. Za podane przez P. Z. Z. 13.536 osób powróci niebawem do kraju.

Przechadzki po Targach Jesiennych

Smok, lalka i dziecko

Główna lalka, czy nieudolne zwierzątko ze starożytnych wykopali, to prototyp celulozowego „baby”, porcelanowej piękności, konia na bieguncach lub pluszowego misia. Przed setkami, czy tysiącami lat rodzice tak samo dbali o miłe zajęcia dla swych najmniejszych pociech, jak dzisiaj.

Nowoczesne zabawki dziecięce różnią się mocno od starych. Postępująca technika zmienia radykalnie ich wygląd. Ogromną wagę przywiązują się do ich zewnętrzny wyglądu w myśl słusznej zasady, że dziecko należy wychowywać w kuliście dła piękna. Tandetna zabawka, wykonana ze ściebłowanego drzewa, pełnego drzazg i zadziórów, jest wręcz niebezpieczna. Wykonana z twardziejszej masy grozi skaleczeniem i nie dając dziecku długotrwałego zadowolenia, narażając zarazem kieszonki rodziców na częstsze wydatki.

Przerwa południowej Sąd przystąpił do przesłuchania świadków. Zeznawali przede wszystkim: prof. Franciszek Łukaszewicz, dyr. dr. Latoszewski, dyr. Zygmunt Wojciechowski, red. Czesław Kędziński, Gertruda Konatkowska i Józef Czarniecki. Rozprawa trwa.

Dalsze szczegóły oraz wyrok podamy w jutrzejszym numerze.

Program audycji radiowych na niedzielę, 29 bm.

6,57 Sygnał czasu, pełna poranna i kalendarz historyczny z Krakowa; 7,05 Audycja poranna z Krakowa; 7,30 Koncert syzyż; 8,00 Dziennik poranny; 8,30 Program „Dzień w dzieło” — dzień w Warszawie; 9,00 Rozgłośnie Polskiego Radia; 9,45 Program ogólnopolski; 9,00 Nabożeństwo z Tarnowskich Gór; 10,00 Audycja regionalna z Katowic; 10,20 Wiadomość bieżąca; 10,35 Nadprogram; 10,45 Piosenki w wyk. Heleny Kowalskiej, akompaniuje Marian Obst; 11,00 Program ogólnopolski; 11,57 Sygnał czasu i pełna z wieży marciowej w Katowicach; 12,00 Koncert symfoniczny z Warszawy. W przerwie: a) „Radiokronika”, b) „Przy głowie” w opracowaniu Stanisława Radzkiego; 12,30 Niemcy po wojnie; 13,40 Audycja wojkowa; 13,55 Najciekawsze audycje przyszłego tygodnia; 14,00 Audycja dla świetlic wiejskich; 14,35 Chwila Biura Stud. 14,45 Teatr Wyobraźni; „Prometeusz Skowany” wg Ajchszlova w oprac. Stanisława Srebnego; 15,20 Recenzje; 15,30 Program ogólnopolski; 16,00 „Sześć w kąt” wg Oska; 16,15 minut po godzinie; 16,20 Sierkowiec — audycja słowno-muzyczna dla dzieci straszk; 16,20 Audycja dla młodzieży; 16,35 Kwadrans Kulinny; 16,50 Kronika kultury; 17,05 Rodowiczek podziękowania za wszystkie rozgłośnie polskie; Transmisja z fabryki dr Roman May — Luboń pod Poznaniem. Wykonawcy: Orkiestra Rozgłośnie Poznańskiej pod dyr. Mieczysław Giełgala; Chór wiejski Adama Jastrzębskiego; Ząbdera — Krystyna Kostalówna (alt), Stanisław Roy (tenor), Hieronim Szperka (akompaniament), Stanisław Strugarek (kontrafekt); (na WRP); 18,15 — 15 minut po godzinie; 18,20 Przedtęgodnia; 18,30 Tygodnik dźwiękowy; 18,45 „Uśmiech i piosenka” — „W gospodzie pod zielonym węgorem” w oprac. słownym Stanisława Roya i muzycznym Tadeusza Jastrzębskiego; Wykonawcy: Juliusz Biełkowski (tenor), Wojciech Sypniewski (baryton), Chór męski, Adam Jastrzębski (akompaniament), (na WRP); 19,00 Koncert symfoniczny w wykonaniu Stanisława R. Kowalskiego (śpiew), Mieczysław Woźniak (flet), Karol Siliowski (saksofon) i Sektet; P. R.; 20,00 Dziennik wiejski; 20,15 — 15 minut po godzinie; 20,20 Program; 22,00 Audycja rozrywkowa z Łodzi; 22,15 Koncert Orkiestry Tancejowej P. R. pod dyr. Jana Gajmara; 23,00 Ostatnie wiadomości; 23,15 Ostatnie wiadomości; Program na dzień następnym; 23,30 Muzyka taneczna (płyty); 24,00 Zakończenie programu.

SPORT

„Vasutasok” — RKS „Batory” (Chorzów) 8:8

Kalendarzyk imprez sportowych

Sobota 28 września br.

Godz. 16-ta Pierwszy dzień czwórmeczu tenisowego na kortach przy ul. Bukowskiej (koło radiostacji).

Mecz piłki nożnej pomiędzy fabrycznymi zespołami „Maggi” — „Nivea”, na boisku Wychowania Fizycznego na Śródcie przy ul. Gdańskiej.

Niedziela 29 września br.

Godz. 10-ta Drugi dzień czwórmeczu tenisowego na kortach przy ul. Bukowskiej.

Początek regat kajakowych o mistrzostwo Polski na jeziorze „Rusałka”. Bieg 10 tys. m. Po południu o godz. 14.30 dalszy ciąg regat. W programie biegi krótkodystansowe.

Na kortach tenisowych K. S. Zjednoczeni ul. Grunwaldzka 31 rozegrany zostanie międzymiastowy mecz tenisowy Bydgoszcz—Poznań z udziałem mistrzyni Polski Jadwigi Jędrzejewskiej. Barw Poznania bronić będą: Hojanówna (HCP), Jaśkowiakówna (Zjednoczeni), pp. Piątek Adamski, Ruszczyński (Zjednoczeni), Tomaszewski (I), Michałak i Wojciechowski (OMTUR), Stefański (HCP).

Godz. 11-ta Luboński K. S. — Zjednoczeni o mistrzostwo kl. A POZPN na boisku przy ul. Bukowskiej.

Unia (Swarzędz) — H. C. P. Mecz piłki nożnej o mistrzostwo klasy A POZPN na boisku Warty.

K. K. S. (Poznań) — „Warta” wady w piłkę koszykową na boisku K. K. S. w Dębcu. W przedmecz o godz. 10-tę odbędzie się mecz piłki koszykowej pań wyżej wymienionych klubów.

Lechia — Stella (Gniezno). W ramach rozgrywek o mistrzostwo Polski w hokeju na trawie, powyższe drużyny rozegrają mecz na boisku przy Stadionie Miejskim.

„Wiewiółka” — „P. Z. S. 3” towarzyski mecz piłki nożnej fabrycznych zespołów na boisku przy ul. Myśnej.

Godz. 15-ta K. K. S. (Leszno) — R. K. S. San zawody o mistrzostwo kl. A POZPN na boisku „Arena”.

Legia — Grom (Wolsztyn) o mistrzostwo kl. B na boisku przy Stadionie Miejskim. Przedmecz o godz. 13-tę pomiędzy: Legia II — Britania. Bokserskie mistrzostwa juniorów na boisku Warty.

Godz. 16-ta Blask — Polonia o mistrzostwo klasy B POZPN na boisku w Główniej.

Międzynarodowy mecz bokserski pomiędzy budapesteńską drużyną „Vasutasok” a RKS „Batory” (Chorzów) zakończył się wynikiem remisowym 8:8. Zawody stały na przeciętnym poziomie, a orzeczenia sędziowskie pozostawiały wiele do życzenia. Wzbudziły one po walce

Szabo (W) — Kasz zrozumiałe oburzenie publiczności, kiedy sędziowie uznali walkę powyższą jako nierozstrzygniętą mimo wysokiej wygranej Polaka. Podobnie miała się rzecz w walce Kępcosi — Baranowski. Węgier wygrał walkę bezspornie ale w „rewanżu” za poprzedni krzywdzący wynik zapada decyzja remisowa. Najlepszy pięściarz węgierski Michałowi w wadze ciężkiej znokautował już w pierwszym starciu surowego Michniewicza.

Bokserskie mistrzostwa Polski juniorów

W najbliższą niedzielę czeka miłośników sportu bokserskiego niemała atrakcja. Jak swego czasu donosiliśmy, 16 bm. rozpoczął się z ramienia PZB w porozumieniu z PUWF w Międzyrzeczu (województwo poznańskie — Ziemia Lubuska) obóz pięściarski dla juniorów, który zgromadził około 60 zawodników z czołowymi okręgami: poznańskim, pomorskim, śląskim i łódzkim na czele.

Na zakończenie tego obozu, pozostającego pod

wytrawnym kierownictwem trenera Sztama, rozegrane zostaną mistrzostwa Polski. Walki odbędą się w wagach od papierowej do półciężkiej. Spotkania ćwierćfinałowe i półfinałowe rozegrane zostaną na terenie obozu. Spotkania finałowe odbędą się w niedzielę, dnia 29 bm. o godzinie 15-tej na boisku „Warty”. Pięściarze zwiezieni zostaną z Międzyrzecza do Poznania samochodami.

Motocykliści poznańscy na wycieczkach w Lesznie

W niedzielę organizuje ruchliwy „Leszczyński Klub Motocyklowy” w Lesznie wycieczki na torze żużlowym, w którym startować będą również jeźdźcy poznańscy. Z „Lechi” startować będą m. in.: Pawlik, Pawłowski, Siłski, Grobelny, Olejniczak; „Unia” wysłała liczniejszą ekipę w sile 10 zawodników z Klimazykiem, Kowalskim, Ziełńskim i Urbańskim na czele. Ponadto na wycieczki w Gdańsku z „Unii” wyjechali: Olejniczak, znany ze swej brązowej jazdy na ostatnim wyścigu o „Złoty Kask”, Kozierowski i Woźniakowski, który również startował w ostatnim wyścigu na Ławicy, gdzie zdobył trzecią lokatę. Dla ścisłości należy zaznaczyć, że Pawlik i Pawłowski z „Lechi” również byli finalistami ławickich wyścigów.

Delegatem z ramienia PZM na wycieczki w Lesznie będzie mecz Pietruszko. (1)

Decydujące walki o mistrzostwo w hokeju

Rozgrywki o mistrzostwo Polski w hokeju na trawie zbliżają się ku końcowi. Jeszcze na razie trudno przewidzieć, kto zdobędzie zaszczytny tytuł. Teoretycznie szanse mają Stella, Lechia, Czarni i KKS (Gniezno), jednak dwa pierwsze zespoły mają po 4 stracone punkty (przy czym Lechia ma o jedną grę mniej od Stelli), natomiast dwa dalsze kluby straciły już po siedem punktów. Ostatnio Czarni przegrali w Gnieźnie z KKS 1:0.

W najbliższą niedzielę odbędzie się bardzo ważne spotkanie pomiędzy Lechią i Stellą o godzinie 11-tej na boisku hokejowym przy stadionie miejskim. Drużyna, która uzyska dwa punkty, będzie przypuszczalnym mistrzem. Nie też dziwne, że mecz ten wywołał zrozumiałe zainteresowanie. Czarni stana do meczu z drużyną ZZPPC (Środa), a Gimnazjalny Klub Sportowy spotka się z Pogonią mogileńską, o ile ostatnia, która znajduje się na szarym końcu w tabelinie zechce oddać dwa punkty bez walki.

Mistrzostwa koszykówki okręgu poznańskiego

Dalsze spotkania o mistrzostwo okręgu klasy A w piłce koszykowej panów przyniosły następujące wyniki:

K. K. S. (Poznań) — „Lechia” 111:16 (60:4)

W drużynie zwycięzców po raz pierwszy grał nowopozyskany zawodnik z Ostrowa — Kolański Antoni. Debiut jego wypadł bardzo dobrze.

Punkty dla kolejarzy zdobyli: Śmigiełski — 32, Jarczyński — 30, Kolański — 27, Zdz. Kasprzak — 14, Fl. Grzechowiak — 6 oraz Gałka — 2. Dla „Lechi” Leszczyński — 10, Szalacha — 4 oraz Zielke — 2.

Sędziowali pp. mgr Balcer i Puchalski.

„Warta” — H. C. P. 94:22 (46:12)

Punkty dla Zielonych zdobyli: Dylewicz — 39, Iwanow — 29, Pawlicki — 16, Norek — 6 oraz Górski i Puchalski po 2. Z drużyny „Cegielskiego” punktami podzielili się: Rybak — 12, Wichlacz — 6 oraz Dąbrowski — 4.

Sędziował p. Z. Staszak.

K. K. S. (Poznań) — K. K. S. (Gniezno) 77:27 (42:7)

Kolejarze gnieźnieńscy grali bez swych najlepszych zawodników — Dzieła i Birgfellnera. Punkty dla zwycięzców zdobyli: Kolański — 34, Fl. Grzechowiak — 26, Jarczyński — 9 oraz Patrzykont i Śmigiełski po 4. Sędziował p. Muszyński. (ak)

Czwórmecz tenisowy z udziałem

K. S. Surma, OMTUR, HCP, S. K. S. „Społem”

W ramach „Święta Spółdzielczości” organizuje S. K. S. „Społem” w sobotę (28 bm.) i w niedzielę (29 bm.) czwórmecz tenisowy z udziałem drużyn: K. S. „Surma”, OMTUR, HCP i S. K. S. „Społem”. Czwórmecz ten odbędzie się na kortach przy

ul. Bukowskiej (koło radiostacji) w sobotę od godz. 16-tej do zmroku i w niedzielę od godz. 10. Ze względu na wyrównany poziom drużyn, biorących udział w turnieju, impreza zapowiada się interesująco.

Srebrny jubileusz Poznańskiego O. Z. P. N.

Poznański Okręgowy Związek Piłki Nożnej obchodzić będzie w dniach 5 i 6 października br. uroczystość 25-lecia swego istnienia. Specjalny przez Zarząd POZPN z prezesem prok. Jonskiem wyłoniony komitet opracowuje specjalny program tych uroczystości. W dniu 5. 10. odbędzie się uroczysty apel ku uczczeniu pamięci zmarłych, poległych i przez hitlerowców zamordowanych piłkarzy i działaczy na niwie poznańskiego

piłkarstwa. Pochód złożony z reprezentantów wszystkich klubów zrzeszonych w związku spod lokalu związkowego POZPN uda się poprzez główne ulice miasta na poznańską Skalkę, gdzie złoży wieniec. Nazajutrz, po mszy św., która odprawiona zostanie w kościele farnym, odbędzie się okolicznościowa akademія, a w godzinach popołudniowych mecz Poznań—Ślask.

ś. p.

W dniu 26 września 1946 r. zmarł w wieku 55 lat, namaszczony Olejami św., śp.

PAWEŁ POGOWSKI

artysta-malarz, kierownik Państwowej Pracowni Konserwatorskiej przy Muzeum Wielkopolskim, profesor Państwowego Instytutu Sztuk Plastycznych w Poznaniu.

W Zmarłym tracimy zasłużonego i niezastąpionego konserwatora oraz gorącego patriotę, którego wkład w ratowaniu dzieł sztuki był wielki.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 28 bm., o godz. 11.30 na cmentarzu górczyńskim. Msza św. odprawiona zostanie we wtorek, 1. X., o godz. 7.30 w kościele św. Marcina przy ul. Fredry.

**Dyrekcja i Pracownicy
MUZEUM WIELKOPOLSKIEGO**

ś. p.

Dnia 26 września 1946 r., w Szpitalu Miejskim w Poznaniu, zmarł po długich cierpieniach, namaszczony Olejami św., śp.

artysta — malarz

PAWEŁ POGOWSKI

urodzony 30. 6. 1891 w Wilnie

członek Związku Polskich Artystów Plastyków Okręgu Poznańskiego, kierownik Państwowej Pracowni Konserwatorskiej przy Muzeum Wielkopolskim.

Pogrzeb odbędzie się dziś w sobotę, 28 bm., o godz. 11.30 z kaplicy cmentarza na Górczynie.

**Związek Zawodowy Polskich Artystów Plastyków
Okręgu Poznańskiego**

ś. p.

PAWEŁ POGOWSKI

artysta — malarz

**Kierownik Państwowej Pracowni Konserwatorskiej
przy Muzeum Wielkopolskim**

urodzony 30 VI. 1891 — zmarł 26 IX. 1946

o czyni zawiadania

Wojewódzki Wydział Kultury i Sztuki w Poznaniu

ś. p.

PAWEŁ POGOWSKI

muzeolog — konserwator

członek Zaw. Związku Historyków Sztuki i Kultury

zmarł dnia 26 września 1946 r.

Śmierć ta zadaje sztuce polskiej wielki cios. Odszedł z naszych szeregów człowiek wielkiej wiedzy, niezastąpiony konserwator dzieł sztuki, szlachetny i niedołężny towarzysz. Pamięć o Nim żyć będzie trwałe.

**Związek Zawodowy Historyków Sztuki i Kultury
Oddział w Poznaniu**

Dnia 26 września 1946 zmarł śp. artysta-malarz prof.

PAWEŁ POGOWSKI

kierownik Państwowej Pracowni Konserwatorskiej przy Muzeum Wielkopolskim.

Przedwczesna śmierć zabrała jednego z najbardziej cenionych i doświadczonych konserwatorów polskich.

Wpływ Jego na otoczenie, ugruntowany głęboką wiedzą, oraz zasługi pozostawia po Nim trwały kult i nieodżałowane wspomnienie.

Adiunkci i Asystenci
Państwowej Pracowni Konserwatorskiej przy Muzeum Wielkopolskim

9-539

Dnia 25 września 1946 r. zmarła po długich, ciężkich cierpieniach nasza najukochańsza matka, żona, teściowa i babcia, śp. z Plewczyńskich

Władysława Krawczykowa

przeżywszy lat 62.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 28 września br., o godz. 15-tej z domu żałoby w Lasce.

W nieutulonym smutku pozostali mąż, synowie, synowe i wnuki

34731

Lasce, ul. Ogrodowa.

Witold Pic-Bielkiewicz

b. student W. S. H., por. wojsk artylerii i spadochronowych, odznaczony krzyżem Virtuti Militari poległ w akcji zbrojnej z okupantem dnia 22 marca 1944 w Szymbanowie pod Sochaczewem.

Msza św. za spokój duszy ukochanego Zmarłego odprawiona zostanie w środę, 2 października, o godz. 8.30 w kościele Matki Boskiej Bolesnej na św. Łazarzu.

Złożenie zwłok na miejsce wiecznego spoczynku, po przewiezieniu do Poznania, nastąpi tego samego dnia o godz. 10.30 na cmentarzu w Górczynie.

W ciężkim smutku pogrążeni żona, rodzice, brat i rodzina

Poznań, ul. Niegolewskich 24, Warszawa.

34464

Za duszę śp.

Oleńki Bobkowskiej

zmarłej dnia 24 września 1946 r. odprawione zostaną

msze św.

w poniedziałek, dnia 30 bm., o godz. 8-mej i w poniedziałek, dnia 7 października, o godz. 9-tej w kościele parafialnym Matki Boskiej Bolesnej na św. Łazarzu, o czym zawiadamiam

rodzina

34814

Poznań, Młotego 5.

Dnia 27 września 1946 r. zmarła po długich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana matka, teściowa i babka, śp.

Apolonia Gałęzewska

przeżywszy lat 80, o czym zawiadamiają w ciężkim smutku pogrążeni córki, syn, zięciowie i wnuki

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 30 września, o godz. 10-tej z domu żałoby do kościoła w Komornikach.

Plewiska.

34796

SZTANDARY

Chorągwie - Paramenta kościelne poleca znana firma

JÓZEF ŁOWIŃSKI

Poznań, W. Garbary 45, tel. 39-05

Liczne uznania za pracę

31329

Potencjometry, Elektrolity
Lampy radiowe, Transformatory

każdą ilość

kupi natychmiast

F-a „RENOVA” Poznań
Stary Rynek 23 Telefon 97-77

34810

Za wstępną z okazji Ślubu zyczenia, i kwiaty składamy

serdeczne podziękowania

Romanowstwo Walkowiakowie

Środa, wrzesień 1946

34758

Restauracja Nurkowski

Poznań, Sew. Mielżyńskiego 23

Telefon 40-50

Poleca swą wyborową kuchnię, fachowo pielęgnowane napoje, obfity zimny bufet.

32939

Szanownym Klientom

podaje do wiadomości, że z dniem 1. 10. 1946 artykuły korzenne, dotąd firmowane znakiem

CE - ES

z powodu zastrzeżeń prawnych firmy HA-ES-ES będą prowadził pod swoim nazwiskiem

Czesław Streich

Handel Korzenny

Poznań, Zamkowa 7 — tel. 12-96

34716

Uprzejmie zawiadamiamy Sz. Klientów o przeniesieniu naszego biura i pracowni kotłowni transportowej dawniej ul. Polna 17.

Pod f-mą obecnie

34777

Czesław Nowacki i S-ka

Poznań, Staszycza 3 parter. Tel. 35-75

Budowa pieców kaflowych. Kładzenie płyt ściennych. Kuchenki w różnych wielkościach na składzie.

Zdum i robotnicy mogą się zgłosić od zaraz. Spanie na miejscu. Karty I-szej kategorii.

Iwonicka sól jodowo-bromowa od chorób uwalnia

ARTRETYZM skutecznie leczy
IWONICKA SÓL JODOWO-BROMOWA

Do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach

9-30

ŚLUSARZY
wykwalifikowanych

z dłuższą praktyką zawodową przyjmie zaraz

Dr Roman May

Fabryki Chemiczne — LUBOŃ

9-478

Księgowego(-wej)

potrzebuje od 1. 10. 1946

SPÓDZIELNIA ROLNICO-HANDLOWA pod Poznaniem.

Oferty „Głos Wielkopolski” nr 34746

Części Rowertowe
E. Kromczyński
POZNAŃ, św. Marcin 47 w pobliżu ul. Kantaka

34418

Wykonuje szybko i fachowo
FR. W. PIECZUŃSKI
Poznań, Czerw. Armii 1

34359

PIWA

Spółdzielczych browarów

„ROBOTNIK”

z Czarnkowa, Trzcianki i Wyrzysku

są niedoścignione!

Polecamy poza tym mąkę i kaszę z naszych młynów

9-511

Mieszkańcy Łazarza i Górczyna

współpracujcie

z Bankiem Pożyczkowym Spółdzielczym

w POZNANIU, ul. Marszałka Focha 47 (naprzeciw Parku Wilsona)

najstarszą w tej dzielnicy miasta placówką kredytową, cieszącą się już od 40-tu lat wielkim zaufaniem.

Otwieramy konta czekowe i wkładowe, udzielamy kredytów rolnikom, ogrodnikom, rzemieślnikom i przemysłowcom.

34560

Nasze

Główne składy żelaza

W POZNANIU, UL. KANTAKA 1

Tel. 30-46

W KALISZU, UL. GÓRNOŚLĄSKA 65

Tel. 18-39

posiadają większe ilości żelaza sztabowego, blach grubych i rur w wymiarach niekurantowych. Materiał ten zgłaszamy przemysłowi państwowemu, jak i prywatnemu. P. P. Szeffów zakupu upraszamy o zgłaszanie swego zapotrzebowania wymienionym składom naszym przed oddaniem zamówienia do hut. Przemysł zamawia bowiem często wymiary konstrukcyjne w ilościach małych, poniżej minimalnych norm walcowania, skutkiem czego w hutach powstają trudności techniczne, a przemysł otrzymuje partie takie w szczególnie długich terminach. Polecając usługi składów naszych przemysłowi, powodujemy jesteśmy usługą o usprawnienie akcji zaopatrzenia i liczymy się z chętnym korzystaniem z odwrotnych dostaw składowych.

MINISTERSTWO PRZEMYSŁU
CENTRALA ŻELAZA I STALI W KATOWICACH
Oddział na Województwo Poznańskie
Poznań, Wyspiańskiego 15

34644

OGłoszenie

W związku ze zbliżającą się porą rykowiską Jeleni Dyrekcja Lasów w Szymbarku, ob. myśliwych, II zezwolenia na odstrzał jeleni-byków na tegorocznym rykowisku zakupić można w D. L. P. w Poznaniu, ul. Gajowa 8/10, codziennie (z wyjątkiem soboty) w godzinach 11-12.

Bliższych informacji udziela referat kowiecki D. L. P. ul. Gajowa 8/10, IV piętro, pokój 68.

Dyrekcja Lasów, Poznań

9-519

Przetarg ofertowy

Zarząd Miejski w Czarnkowie n. N. ogłasza przetarg ofertowy na sprzedaż 3 baraków drewnianych (do rozbiórki), częściowo podpiwniczonych o rozmiarach 42,65 m długości, 12,65 m szerokości i 2,80 m wysokości. Oferty pisemnie kierować należy do Zarządu Miejskiego w Czarnkowie, pokój nr 4 z dopiskiem „kupno baraków”. Termin składania ofert do 10. 10. br.

Zarząd Miejski w Czarnkowie zastrzega sobie dowolny wybór oferenta i unieważnienie przetargu bez podania powodu.

Zarząd Miejski w Czarnkowie

(—) J. Skrzypiński, burmistrz

34621

OGłoszenie

nieograniczonego przetargu ofertowego na odbudowę Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie — Gdańsk.

Urząd Wojewódzki Szczeciński, Wydział Komunikacyjny ogłasza nieograniczone przetarg ofertowy na wykonanie przy odbudowie autostrady na odcinku od Odry Wschodniej do skrzyżowania autostrady z linią kolejową Szczecin—Starogard o długości około 15 km następujących robót:

- ok. 5800 m³ robót ziemnych,
- ok. 1500 m³ robót nawierzchni betonowej,
- ok. 800 m³ robót nawierzchni z kostki kamiennej,
- ok. 2000 m³ robót kołuchowego darniowania skarp i ziemnych.

Przetarg odbędzie się w dniu 9 października 1946 r. o godz. 12-tej w biurze Wydziału Komunikacyjnego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie.

Do tego terminu należy składać oferty w zalakowanych kopertach do skrzynki ofertowej znajdującej się w Wydziale Komunikacyjnym.

Do oferty należy dołączyć kwit na złożone w Kasie Urzędu Skarbowego w Szczecinie wadium w wysokości 1,5% sumy ofertowej.

Ponadto do oferty należy dołączyć zaświadczenie o wysokości subskrybowanej przez oferenta Premiowej Pożyczki Odbudowy Kraju.

Oferta obowiązuje oferenta do dnia 31. 10. 1946 r. Termin wykonania robót do dnia 1. 12. 1946 r.

Podkłady ofertowe są do pobrania w biurze Wydziału Komunikacyjnego, gdzie również wyłożone są do wglądu warunki przetargu.

Urząd Wojewódzki Szczeciński, Wydział Komunikacyjny, zastrzega sobie prawo dowolnego wyboru oferty, zmniejszenia lub zwiększenia robót, względnie unieważnienia przetargu.

9-508

Przetarg nieograniczony

na przebudowę drogi dojazdowej do niskowodnej przetrzawy przez Odry pod Kolbaczem

Urząd Wojewódzki Szczeciński, Wydział Komunikacyjny, ogłasza nieograniczone przetarg ofertowy na wykonanie robót przy przebudowie drogi dojazdowej do przetrzawy niskowodnej przez Odry na odcinku między Kolbaczem nad Odrą Zachodnią o długości ok. 400 m b., a mianowicie:

- a) zerwanie starej nawierzchni z gruzu ceglanego w ilości ok. 1200 m³,
- b) wykonanie bruku z kostki kamiennej dużej w ilości ok. 1200 m³,
- c) przebrukowanie istniejącego bruku w ilości ok. 200 m³.

d) uporządkowanie poboczy w ilości ok. 400 m b.

Przetarg odbędzie się w dniu 5 października 1946 r. o godz. 12-tej w biurze Wydziału Komunikacyjnego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie. Do tego terminu należy składać oferty w zalakowanych kopertach do skrzynki ofertowej, znajdującej się w biurze Wydziału Komunikacyjnego.

Do oferty należy dołączyć kwit na złożone w Kasie Urzędu Skarbowego w Szczecinie wadium w wysokości 2% sumy ofertowej.

Ponadto do oferty należy dołączyć zaświadczenie o wysokości subskrybowanej przez oferenta Premiowej Pożyczki Odbudowy Kraju.

Oferta obowiązuje oferenta do dnia 31. 10. 1946 r. Termin wykonania robót do dnia 15. 11. 1946 r. Podkłady ofertowe są do pobrania w biurze Wydziału Komunikacyjnego, gdzie również wyłożone są do wglądu bliższe warunki przetargu.

9-509

Spółdzielnia Pracy

Kupców Podróżujących i Przedstawicieli Handlowych z odp. udz.

Poznań, Wrocławska 38

Tel. 35-74, Dyrekcja 67-95

Przyjmuje dla członków zastępstwa poważnych firm, dlatego

wstępujecie w jej szeregi

zapewnia producentom, hurtownikom, detalistom fachową obsługę przez wykwalifikowanych akwizytorów; a więc korzystajcie z jej usług!

34834

TUTKI

FABR. GILZ
"ZNICZ"
K. GROBEL
POZNAŃ, KRAMARSKA 4
TEL. 4806

34433

Wytwórnia Bielizny

A. Kaczmarek

POZNAŃ 34427

Zamkowa 7a, II p. Tel. 2103

Spółdzielnia Spożywców

Pracowników Tramwajowych

z odpowiedz. udziałami

Poznań, ul. Sienkiewicza 10

Sklep nr 2 ul. Dąbrowskiego 60

Korzystne źródło zakupu!

34 832

Spółdzielnia Spożywców

„Jedność”

z odpow. udz. w Poznaniu

Centrala: Poznań, Dąbrowskiego 83/85
Telefon 33-89

Oddział I:

Fabryka Cukrów, Kekszów i Pierników
Poznań, ulica 27 Grudnia 5 – Telefon nr. 16-52

Oddział II: Piekarnia Mechaniczna
Poznań, ulica M. Focha 175 – Telefon 67-94

Poleca towary własnej produkcji
po cenach korzystnych.

9-533

Okucia budowlane i meblowe.

Gwoździe. Siatki parkanowe. Drut szklarski

Piece, rury, armatura piecownicza

Wagi, odważniki. Maszynki mięsne

Naczynia emaliowane, aluminiowe, żeliwne

Artykuły kuchenne. Nakrycia. Termosy

Narzędzia dla

Kłódki

Przemysłu Rzemiosła Rolnictwa

poleca

M. Matuszewski Nast.

Poznań, ul. Marsz. Focha 32, tel. 67-47

(2 minuty od Dworca Zachodniego)

Kupujemy każdą partię żelaza i wyrobów żelaznych

34817

Zrzeszenie Kupców m. Poznania

poleca swych członków
firmy godne zaufania:

Sklepy detaliczne

Kapelusze damskie:

„Pani”, Dąbrowskiego 12/16
Sołńska J., Marsz. Focha 28

Księgarnie:

Bilicz WL, Roosevelta 19

Obuwie:

Rozmarynowicz H., St. Rynek 93

Włókiennicze:

„Azet”, Wrocławska 3
Buchert WL, Dębicka 51
Kajetaniak, Juszcak i Walczak,
St. Rynek 73/74

Karaś H., Dąbrowskiego 8
Kiepińska H., Kraszewskiego 26
Kotlarski J., Walki Młodych 10
Kotliński W., Dąbrowskiego 35/37
Muszyński i Stempniewicz, Dąbrowskiego 10

Pięta T., 27 Grudnia 2
Piechowiak L., Marsz. Focha 78
Skitek H., pl. Wolności 11
Stachowiak T. i Ska, Półwiejska 35
„Włókna”, Daszyńskiego 36
Zawistowski J., Marsz. Focha 63

Zegarmistrzowskie:

Hubert St. św. Marcin 45a
Mikolajczak M., Daszyńskiego 36

Hurt. włókienniczo-galanteryjne:

Buchert Br. św. Marcin 13
Mrozikiewicz A., Skarbowska 22

9-134

Materace sprężynowe w każdej ilości

Skawna

POZNAŃ
ŁĄKOWA 20-Tel. 2576

33820

„SPOŁEM”

Związek Gospodarczy Spółdzielni R. P., Spółdzielni z odp. udz. w Warszawie
Delegatura Zarządu na Okręg Poznański

w Poznaniu, ul. Armii Czerwonej 12

Centrala telefoniczna nr 37-53, 37-55, 12-04, 12-08, 12-10 - Delegat Zarządu nr 11-04, wewn. 11 - Z-ca Delegata Zarządu nr 11-06, wewn. 23

Posiada następujące Oddziały i Składnice na terenie Województwa Poznańskiego i Ziemi Lubuskiej:

1) Oddział Chodzież, Krasińskiego 25, tel 11	17) Oddział Nowy Tomyśl, Mickiewicza 14, tel. 100 i 101
2) Oddział Czarnków, pl. Wolności 13, tel. 36	18) Oddział Oborniki, Nadbrzeźna 1, tel. 26
3) Oddział Gniezno, Warszawska 13, tel 20-61/62	19) Oddział Ostrów Wlkp., Armii Czerwonej 70, tel. 655
4) Oddział Gorzów, Sw. Wojciecha 1, tel. 212	20) Oddział Poznań, Składowa 4, tel. 14-74 i 14-75
5) Oddział Gostyń, Poznańska 45, tel. 58	21) Oddział Rawicz, pl. Wolności 37, tel. 36 i 133
6) Oddział Jarocin, Mickiewicza 2, tel. 62 i 67	22) Oddział Rypin Lubuski, Poznańska 12, tel. 25
7) Oddział Kalisz, Zymierskiego 24, tel. 14-23, 16-23	23) Oddział Srem, Kilińskiego 11, tel. 71
8) Oddział Kepno, al. Marcinkowskiego, tel. 77	24) Oddział Środa, Powstańców 5, tel. 61-161
9) Oddział Kolo, Sienkiewicza 29, tel. 40	25) Oddział Szamotuły, Dworcowa 26, tel. 428
10) Oddział Konin, Słupecka 16, tel. 69	26) Oddział Turek, 3 Maja 1, tel. 54
11) Oddział Kościan, Kościuszki 43, tel. 446	27) Oddział Wągrowiec, Klasztorna 1, tel. 73
12) Oddział Krosno n/O, Szkolna, tel. 79 i 39	28) Oddział Wolsztyn, Armii Czerwonej 2, tel. 331
13) Oddział Krotoszyn, Kaliska 38, tel. 132 i 18	29) Oddział Września, Poznańska 9, tel. 10
14) Oddział Leszno, Słowiańska 35, tel. 444 i 554	30) Oddział Zielona Góra, Grottera 5, tel. 115
15) Oddział Międzybóże, Rynek 4, tel. 38	31) Oddział Żnin, Śniadeckich 21, tel. 171
16) Oddział Międzyrzecz, Chrobrego 11, tel. 41	
-
1) Składnica Drezdenko, Przedmiejska 7, tel. 33	6) Składnica Pleszew — w stad. org.
2) Składnica Gubin, Piastowa 6	7) Składnica Skwierzyna, Szkolna 10, tel. 23.
3) Składnica Mogilno, pl. Wolności 9, tel. 134 i 63	8) Składnica Sulęcín, Żeromskiego 1
4) Składnica Ostrzeszów, Kolejowa 52, tel. 123	9) Składnica Świebodzin, 1 Maja 10, tel. 43
5) Składnica Pila, Towarowa 17, tel. 26	10) Składnica Trzeckanica, Czarnkowska 1, tel. 14
	11) Składnica Wschowa, Poprzeczna 2, tel. 64

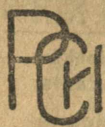
oraz zrzesza:

233 spółdzielni spożywców
95 spółdzielni roln.-handl.
199 spółdzielni Samopomocy Chł.

142 spółdzielni mleczarskich
28 zbiornic jajczarskich
27 zakładów przetwórczych
28 zakładów wytwórczych

33 spółdzielni producentów
32 spółdzielni pracy
27 spółdzielni innych

Zapisz się jeszcze w miesiącu wrześniu br. w najbliższej spółdzielni, a przyczynisz się do odbudowy gospodarczej Państwa Polskiego

Państwowa Centrala Handlowa

Oddział Wojewódzki w Poznaniu

BIURA: Św. Marcin 65 — HURTOWNIA TEKSTYLNA: Pl. Wolności 17 —
MAGAZYNY: ul. Węglowa 30 — Wielkie Garbary 65/67 — ul. Zwierzyniecka 14/16

zawiadamia swoich odbiorców że w dniach 30-go września oraz 1 i 2-go października biura, hurtownia i magazyny w związku z przeprowadzaniem ogólnego remontu **BĘDĄ NIECZYNNIE**. Wznowienie normalnej działalności nastąpi z dniem 3-go października — czwartek

DOM KONFEKCYJNY

Poznań, Dąbrowskiego 8 — Tel. 27-71

- Plaszcze męskie i damskie
- Ubrania męskie
- Ubranka chłopięce
- Sportne długie i sportowe
- Kurki

UWAGA! Artykuły męskie i walizki w wielkim wyborze

Najniższe ceny!

Kawę ULA

dobrą i wydajną

poleca 34501

Firma SŁÓD Przemysł Kawowy

Biurowie sprzedaży: Poznań, W. Garbary 39

WYROBY STAŁOWE

Brzytwy, nożycki, szczyrki, nakrycia stołowe, maszyny do chleba, mięsa i maku - Sprzęty kuchenne - Sita

Zakup Sprzedaż

S. T. KARGE

POZNAŃ, Wrocławska 28/29, tel. 24-66

Przyjmują do ostrzenia brzytwy - nożycki - noże itd

Reklama w spółdzielni w odubowie kraju

"WSPÓLNOTA"

Spółdzielnia Spożywców z odp. udz.

w Poznaniu

UL. PIEKARY 1

Punkt rozdzielczy artykułów żywnościowych i wyrobów

Polskiego Monopoli Tytoniowego

Sprzedaj wyrobów Państwowego Monopoli Spirytusowego

Hurtowa i detaliczna sprzedaż wszelkich

artykułów żywnościowych i domowego użytku

WŁASNY MŁYN

9-533

Wózki dziecięce

Łóżka i łóżeczka metalowe

Zabawki, rowerki dwu i trójkołowe

oryg. Kon-Kon

Wyroby ludowe: rzeźby, serdaczki Wyroby galanteryjne

poleca

Przemysł Ludowy

właśc.: Julian Dolci

Poznań, 27 Grudnia 10

Telefon 24-96

34618

Telefon 13-01

OGŁOSZENIA DROBNE

P. K. O. V-4459

Biurowie Ogłoszeń czynne w dni powszednie od 8-mej rano do 13-tej, w soboty od 8-mej rano do 12-tej w Poznaniu przy ul. Wpyskińskiego 10. I piętro. — Tel. 64-75. — Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada

Koszt: Bank „Spółka” nr 9 34764

Pomocnik szewski na damską pracę zaraz, za dobrą wynagrodzeniem. — Dąbrowskiego 24. 34502

Ekspedientka dzielna i uczciwa może się zgłosić. — H. Cieśliński, biawaty i bielizna, Poznań, Dąbrowskiego 50. 34569

Karmielarz wspólnika — mam lokal Śródmieście, gotówkę. Młyńska 4, m. 5. 34538

Dziewczyna potrzebna zaraz. Zupańskiego 7, skład. 34764

Ekspedientka lub handlowiec poszukujący potrzebny zaraz do przesiedlenia prywatnego. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 34525. 34533

Do kwiaciarni poszukuje wykwalifikowanej sily. — Wiadomości: Słoneczna 16a, I piętro. 34533

Dziewczyna do prac domowych potrzebna. Dąbrowskiego 51, m. 3. 34794

Skola Rolnicza, Stary Kobylin, pow. Krotoszyn, poszukuje: wykładowcy działu rolniczego, dziewczyny do kuchni, rodziny na pracę na deputat. Warunki do umowy. Dyrekcja. 9-550

Poszukujemy z dobrymi referencjami samotnego dozwolonego domu, centralne ogrzewanie oraz woznego do biura w Śródmieściu. Szczęśliwego Oferty: „Głos Wielkopolski” nr 34529. 34507

Do kwiaciarni poszukuje wykwalifikowanej sily. — Wiadomości: Słoneczna 16a, I piętro. 34533

Czelnadnik ubuwiczny poszukuje do potrzebny zaraz. M. Focha 98. 34728

Dziewczyna do prac domowych może się zgłosić. Stary Rynek 42, skład bławatow. 34776

Przyjmie koflarzy żel., kowali i ślusarzy na wysokich warunkach kade zapłaty. Zgłosz.: Bogusław Przewoźnik i Ska, Słusarna, Poznań, Grochowska Łąki 3, telefon 92-88. 9-514

Dam lekką pracę poza dom biegle szycym na maszynie. Zgłoszenia: Młocznowa 24, m. 15. 34579

Gospoia samotelnia do dwojga osób, wieś blisko Poznania. — Matuszewska, Marceleska 41, m. 4. 34707

Potrzebna dziewczyna uczciwa, czysta, najchętniej 26 w. J. Jarochowskiego 16, m. 7. 34745

Przedstawicielstwa na Śląsk, Pomorze, Łódź odda WYTWÓRNIA KAW ZBOŻOWYCH Podróżujący — silna kwalifikowana potrzebny od zaraz. — Oferty Głos Wielkopolski nr. 34545.

Pomocnik kowalski potrzebny. Poznań - Fabianowo, Grygowska 90. 34671

Przychodnia z gotowaniem. Rybaki 26a, m. 7. Zgłoszenia 1-2. 34538

Poszukuje szewców na pracę poza dom. Adres wskazać „Głos Wlkp.” nr 34566.

Potrzebny zaraz pomocnik młynarski, — najchętniej wiatraczny na walewemu wiatrak. A. Panicki, Janiszewo, pow. i poczta Sroda. 34568

Pomocnik kowalski potrzebny. Poznań - Fabianowo, Grygowska 90. 34671

Przychodnia z gotowaniem. Rybaki 26a, m. 7. Zgłoszenia 1-2. 34538

Poszukuje szewców na pracę poza dom. Adres wskazać „Głos Wlkp.” nr 34566.

Ekspedientka z dobrej rodziny, uczciwa, zaraz, nad morze do Szczecina z całkowitym utrzymaniem i pensją. Wiadomości: Poznań, Umńskiego 25, m. 5. 34580

Pomocnik fryzjerski zaraz. Marsz. Focha 167. 34654

Przedstawiciel potrzebny na Poznań. Hurt. Kolonia na, 23 Lutego 1. 34706

Krawiec lub krawcowa na spódnie potrzebni. Prusa 2, m. 10. 34690

Inspektor Oświaty Rolniczej w Wągrowcu poszukuje ROLNIKÓW z wykształceniem co najmniej średnim, NAUCZYCIELKI gospodarstwa domowego oraz nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących. Zgłoszenia: Szkoła Rolnicza Gołańca. 34720

Przedstawicielstwo młodemu, dobrze prezentującemu się kupcowi branży papierniczej na Poznań i okolice. Oferty: „Par”, Ratajczaka 7, pod 9.1167. 34424

Przyjmie koflarzy żel., kowali i ślusarzy na wysokich warunkach kade zapłaty. Zgłosz.: Bogusław Przewoźnik i Ska, Słusarna, Poznań, Grochowska Łąki 3, telefon 92-88. 9-514

Przedstawiciel potrzebny na Poznań. Hurt. Kolonia na, 23 Lutego 1. 34706

Ekspedientka z dobrej rodziny, uczciwa, zaraz, nad morze do Szczecina z całkowitym utrzymaniem i pensją. Wiadomości: Poznań, Umńskiego 25, m. 5. 34580

Pomocnik fryzjerski zaraz. Marsz. Focha 167. 34654

Przyjmie koflarzy żel., kowali i ślusarzy na wysokich warunkach kade zapłaty. Zgłosz.: Bogusław Przewoźnik i Ska, Słusarna, Poznań, Grochowska Łąki 3, telefon 92-88. 9-514

Krawiec lub krawcowa na spódnie potrzebni. Prusa 2, m. 10. 34690

Inspektor Oświaty Rolniczej w Wągrowcu poszukuje ROLNIKÓW z wykształceniem co najmniej średnim, NAUCZYCIELKI gospodarstwa domowego oraz nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących. Zgłoszenia: Szkoła Rolnicza Gołańca. 34720

Przedstawicielstwo młodemu, dobrze prezentującemu się kupcowi branży papierniczej na Poznań i okolice. Oferty: „Par”, Ratajczaka 7, pod 9.1167. 34424

Przyjmie koflarzy żel., kowali i ślusarzy na wysokich warunkach kade zapłaty. Zgłosz.: Bogusław Przewoźnik i Ska, Słusarna, Poznań, Grochowska Łąki 3, telefon 92-88. 9-514

Krawiec lub krawcowa na spódnie potrzebni. Prusa 2, m. 10. 34690

Inspektor Oświaty Rolniczej w Wągrowcu poszukuje ROLNIKÓW z wykształceniem co najmniej średnim, NAUCZYCIELKI gospodarstwa domowego oraz nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących. Zgłoszenia: Szkoła Rolnicza Gołańca. 34720

Przedstawicielstwo młodemu, dobrze prezentującemu się kupcowi branży papierniczej na Poznań i okolice. Oferty: „Par”, Ratajczaka 7, pod 9.1167. 34424

Przyjmie koflarzy żel., kowali i ślusarzy na wysokich warunkach kade zapłaty. Zgłosz.: Bogusław Przewoźnik i Ska, Słusarna, Poznań, Grochowska Łąki 3, telefon 92-88. 9-514

Krawiec lub krawcowa na spódnie potrzebni. Prusa 2, m. 10. 34690

Inspektor Oświaty Rolniczej w Wągrowcu poszukuje ROLNIKÓW z wykształceniem co najmniej średnim, NAUCZYCIELKI gospodarstwa domowego oraz nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących. Zgłoszenia: Szkoła Rolnicza Gołańca. 34720

Przedstawicielstwo młodemu, dobrze prezentującemu się kupcowi branży papierniczej na Poznań i okolice. Oferty: „Par”, Ratajczaka 7, pod 9.1167. 34424

Przyjmie koflarzy żel., kowali i ślusarzy na wysokich warunkach kade zapłaty. Zgłosz.: Bogusław Przewoźnik i Ska, Słusarna, Poznań, Grochowska Łąki 3, telefon 92-88. 9-514

Krawiec lub krawcowa na spódnie potrzebni. Prusa 2, m. 10. 34690

Inspektor Oświaty Rolniczej w Wągrowcu poszukuje ROLNIKÓW z wykształceniem co najmniej średnim, NAUCZYCIELKI gospodarstwa domowego oraz nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących. Zgłoszenia: Szkoła Rolnicza Gołańca. 34720

Przedstawicielstwo młodemu, dobrze prezentującemu się kupcowi branży papierniczej na Poznań i okolice. Oferty: „Par”, Ratajczaka 7, pod 9.1167. 34424

Przyjmie koflarzy żel., kowali i ślusarzy na wysokich warunkach kade zapłaty. Zgłosz.: Bogusław Przewoźnik i Ska, Słusarna, Poznań, Grochowska Łąki 3, telefon 92-88. 9-514

Krawiec lub krawcowa na spódnie potrzebni. Prusa 2, m. 10. 34690

Inspektor Oświaty Rolniczej w Wągrowcu poszukuje ROLNIKÓW z wykształceniem co najmniej średnim, NAUCZYCIELKI gospodarstwa domowego oraz nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących. Zgłoszenia: Szkoła Rolnicza Gołańca. 34720

Przedstawicielstwo młodemu, dobrze prezentującemu się kupcowi branży papierniczej na Poznań i okolice. Oferty: „Par”, Ratajczaka 7, pod 9.1167. 34424

Przyjmie koflarzy żel., kowali i ślusarzy na wysokich warunkach kade zapłaty. Zgłosz.: Bogusław Przewoźnik i Ska, Słusarna, Poznań, Grochowska Łąki 3, telefon 92-88. 9-514

Krawiec lub krawcowa na spódnie potrzebni. Prusa 2, m. 10. 34690

Inspektor Oświaty Rolniczej w Wągrowcu poszukuje ROLNIKÓW z wykształceniem co najmniej średnim, NAUCZYCIELKI gospodarstwa domowego oraz nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących. Zgłoszenia: Szkoła Rolnicza Gołańca. 34720

Przedstawicielstwo młodemu, dobrze prezentującemu się kupcowi branży papierniczej na Poznań i okolice. Oferty: „Par”, Ratajczaka 7, pod 9.1167. 34424

Przyjmie koflarzy żel., kowali i ślusarzy na wysokich warunkach kade zapłaty. Zgłosz.: Bogusław Przewoźnik i Ska, Słusarna, Poznań, Grochowska Łąki 3, telefon 92-88. 9-514

Krawiec lub krawcowa na spódnie potrzebni. Prusa 2, m. 10. 34690

Inspektor Oświaty Rolniczej w Wągrowcu poszukuje ROLNIKÓW z wykształceniem co najmniej średnim, NAUCZYCIELKI gospodarstwa domowego oraz nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących. Zgłoszenia: Szkoła Rolnicza Gołańca. 34720

Przedstawicielstwo młodemu, dobrze prezentującemu się kupcowi branży papierniczej na Poznań i okolice. Oferty: „Par”, Ratajczaka 7, pod 9.1167. 34424

Przyjmie koflarzy żel., kowali i ślusarzy na wysokich warunkach kade zapłaty. Zgłosz.: Bogusław Przewoźnik i Ska, Słusarna, Poznań, Grochowska Łąki 3, telefon 92-88. 9-514

Krawiec lub krawcowa na spódnie potrzebni. Prusa 2, m. 10. 34690

Salon Szuki „Silva Recum”

Armii Czerwonej 4 kupuje — sprzedaje obrazy — dywany — antyki — porcelanę — kryształ

Drzewa owocowe

w mrozoodpornych odmianach krzewy osobne róże, wysokopienne agresty, drzewa olejowe mają do oddania

Miejskie Zakłady Ogrodnicze Szamotuły

Szkółka zakwalifikowana przez Wojewódzką Izbę Rolniczą i posiadająca świadectwo zdrowotności. 33882

Spółdzielnia Zielarskiej

Kierownika zakupu i sprzedaży. Korespondentki, Magazyniera. Propagandzistki, Przedstawiciele.

Zgłoszenia z referencjami oraz podaniem warunków skierować do „HERBARIA” Poznań, 23 Lutego 14/15 34841

SWIATO KOPIA

POZNAŃ-KOPERNIKA 2 TELEFON 3055

CPATA

POZNAŃ-KOPERNIKA 2 TELEFON 3055

Rybniki PLAKATY Szyfony PRZEZROCHA Etykiety 33556

Biegły Księgowy Kasjer

sista biurowa, oraz maszynistka potrzebna natychmiast na dobrych warunkach. Zgł.: Zakłady Ceramiczne — Murzynowo, biuro: Gorzów n/W, ul. Armii Czerwonej nr 17 (Ziemia Lubuska). 34321

Zobowiązek oraz maszynistka mogą się natychmiast zgłosić. Oferty: „Par”, Ratajczaka 7, pod 9.1175. 34851

Potrzebni czelnicy szewscy meńska i damską oraz roparską. Al. Marcinkowskiego 18. 34671

Ekspedientki poszukujące, branka tow. krajowych. Rogala, Marsz. Focha 39. 34769

Recepcjarka do krawca powiatowa. Szamarskiego 26a, m. 4. 34768

Ekspedientka na wyprawki może się zgłosić. Zupańskiego 7, skład rzemieślniczy. 34785

Robotnik młodszy i młodociane pomocnicze do inżynierskiej zawład. Odrologiarni zaraz. Linio-druk, Piekary 1. 34804

„Obelagaczka” zaraz, tylko sika fachowa. St. Zbierski i Ska, Fabryka Cukrów na stanowiska: kierownika. 34797

Gospoia, tylko dobre świadectwa, znajomości kuchni warszawskiej, za dobrą wynagrodzeniem przyjmie zaraz Dom Konficyjny 4. Godziny 4-6. 34845

Przedstawiciel potrzebny na Poznań. Hurt. Kolonia na, 23 Lutego 1. 34706

Krawiec lub krawcowa na spódnie potrzebni. Prusa 2, m. 10. 34690

Potrzebni natychmiast — zdolny szofer — mechanik, wykwalifikowany z duża praktyką; uczciwy zdolny robotnik do magazynu zbożowych. Zgłoszenia: Dom Rolniczo-Handlowy Jazdowczyk & Manthey, Poznań, Anyka nr 7. 34726

Ekspedientka — dekorator, młodego, do sklepu konfekcyj i artykułów meklich zaangażujemy od 1. 10. br. Reflektuje się na silie pierwszorzędna, tak w dziedzinie dekoracji jak i sprzedaży. Zgłoszenia z odesłaniem świadectw, zał. fotografii i podaniem warunków kierować E. Byczkowski, Szczecin, al. Wojska Polskiego 2. 9-543

Ekspedientka — dekorator, młodego, do sklepu konfekcyj i artykułów meklich zaangażujemy od 1. 10. br. Reflektuje się na silie pierwszorzędna, tak w dziedzinie dekoracji jak i sprzedaży. Zgłoszenia z odesłaniem świadectw, zał. fotografii i podaniem warunków kierować E. Byczkowski, Szczecin, al. Wojska Polskiego 2. 9-543

Ekspedientka — dekorator, młodego, do sklepu konfekcyj i artykułów meklich zaangażujemy od 1. 10. br. Reflektuje się na silie pierwszorzędna, tak w dziedzinie dekoracji jak i sprzedaży. Zgłoszenia z odesłaniem świadectw, zał. fotografii i podaniem warunków kierować E. Byczkowski, Szczecin, al. Wojska Polskiego 2. 9-543

Ekspedientka — dekorator, młodego, do sklepu konfekcyj i artykułów meklich zaangażujemy od 1. 10. br. Reflektuje się na silie pierwszorzędna, tak w dziedzinie dekoracji jak i sprzedaży. Zgłoszenia z odesłaniem świadectw, zał. fotografii i podaniem warunków kierować E. Byczkowski, Szczecin, al. Wojska Polskiego 2. 9-543

Ekspedientka — dekorator, młodego, do sklepu konfekcyj i artykułów meklich zaangażujemy od 1. 10. br. Reflektuje się na silie pierwszorzędna, tak w dziedzinie dekoracji jak i sprzedaży. Zgłoszenia z odesłaniem świadectw, zał. fotografii i podaniem warunków kierować E. Byczkowski, Szczecin, al. Wojska Polskiego 2. 9-543

Ekspedientka — dekorator, młodego, do sklepu konfekcyj i artykułów meklich zaangażujemy od 1. 10. br. Reflektuje się na silie pierwszorzędna, tak w dziedzinie dekoracji jak i sprzedaży. Zgłoszenia z odesłaniem świadectw, zał. fotografii i podaniem warunków kierować E. Byczkowski, Szczecin, al. Wojska Polskiego 2. 9-543

Lekarskie

Posiadam wybitnie doskonałe lekarstwa na hemoroidy, wrzód dwunastnicy. Załączyc 50 zł na Koszta Manipulacyjny. Of. „Głos Wielkopolski” nr 34162.

Dr Władysław Suwałski, specjalista chorób kobiecych i polonistka powięcici i przyjmie znnowu o sobocie od 10 do 12 ul. Matejki 63 m. 6 (blisko Grunwaldzkiej) tel. 7707. 33895

Mgr Kuntzówna, specjalistka pielęgnacji cery, włos. Słowackiego 94, m. 4. 10-12 i 16-17. 34740

Lekarz dentysta Witold Neyman powrócił i przyjmie od 16-18 przy ulicy 27 Grudnia 10, tel. 47-22. 34822

Wolne posady Furmanów do odwożenia ziemi z Hall Ciekłego Przemysłu, miejsce załadowania ca. 500 m, potrzebuje Państwowe Przedsiębiorstwo Budowlane, Peczna 8, Urbanicki, Poznań, Długa Dębina 16. 9-480

Marszałek kierownictwa pracowni, druga młodsza sily i uczennica mogą się zgłosić. Pensje podług umowy. Oferty „Głos Wielkopolski” nr 34973.

Monterów na centralne ogrzewanie i spawaczy poszukuje. Strzelecka 37. 34072

Do większego ogrodnictwa podmiejskiego potrzebny doświadczony ogrodnik lub ogrodniczka od listopada lub grudnia. Oferty nr 1286: „Czytelnik”, Armii Czerwonej 1. 34229

Kierownika

specjalisty samochodowego do organizujących się warsztatów samochodowych w Poznaniu, organizatora i rzutkiego organizatora — najchętniej inżyniera mechanika, technologia wzgl. mistrza doświadczonego praktyka na dobrych warunkach ewtl. jako współnika poszukuje.

Spiesznie oferty z podaniem przebiegu pracy i referencji kierować proszę do Gł. Wielkop. nr 34252.

Potrzebna inteligentna osoba do prowadzenia działu gospodarstwa domowego. Do zajęć cięższych pomoc. Referencje wymagane. Poznań, Św. Marcin 13, Centrala Bławatow. 34426

Młazary, stolarzy i uczni stolarskich przyjmie Państwowe Przedsiębiorstwo Budowlane, Poznań 10, al. Marcinkowskiego 1. 9-523

Pomocnik krawiecki, dobra sily, potrzebny zaraz. K. Kuznicki, Grotzgera 3. 34944

Inspektor Oświaty Rolniczej w Wągrowcu poszukuje ROLNIKÓW z wykształceniem co najmniej średnim, NAUCZYCIELKI gospodarstwa domowego oraz nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących. Zgłoszenia: Szkoła Rolnicza Gołańca. 34720

Gospoia uczciwa, czysta, do małej rodziny na adres zaraz poszukiwana. Adres wskazać „Głos Wielkopolski” nr 34477. 34477

Potrzebna gospodyni na wyjazd do rodziców w Poznaniu (na dobrych warunkach). Zgłosz.: Dąbrowskiego 15. 34115

Wychowawczyni do 3-letniego dziecka natychmiast potrzebna. Świadectwa konieczne. Zgłosz.: Poznań, Rybaki 13, tel. pok. 21, od 14.30-17-tej. 34581

Wieniecna krawiecka po-
gnakuje pracy w trzech
roku nauki. Oferty „Głos
Wielkopolski” nr 3471a.

Panelka uczenia, lat 20,
przyjme posadę ekspedient-
ki. Oferty „Głos
Wielkopolski” nr 3469b.

Mgr farmacji z Między-
buzia przyjmie posadę
od 15. 10. 1946 w Poznaniu.
Zask. oferty do „Głosu
Wielkopolskiego” nr 3475b.

Drogista dypl., praktyka
hurtowni apteczno-drog.
Oferty: Czytelnik, Ar-
mii Czerwonej 1 nr 1325,
mił Czerwonej 1 nr 3470

Kamienica komfortowa
składami przy Dąbrows-
kiego; cena 4.000.000 prze-
da Metelki, św. Marcina
12, tel. 14-22. 34611

Kamienica IV piętrowa,
wolny mieszkaniec, prze-
siedzanie sprzedam 1.000.000
Metelki, św. Marcina 13. 34610

**Materiał, leżanki, apcz-
ny, fotele, „Rekordy”**, ul.
Przemysłowa, boczna Ratu-
szowej. 3-387

Futro łapki karakubowe w
dobrym stanie. Jackow-
skiego 22, m. 7. 34487

Smoking na dużą figurę,
sprzedam. Marsz. Focha 49,
m. 8. 34521

Aparat do powiększenia
zdjęć Leica Letz - Wetz-
lar. Deblie, Lipowa 8, go-
dzinznica 17.30-20-tej. 34611

**Sypialnie, jadalnie, kuch-
nie, oddzielne sztuki, no-
we, używane, korzystnie**
poleca Leon Janiak, za
Bramką 4. 34620

Plano koncertowe, Krzy-
żow, czarne, sprzedam.
Strzałowa 2, m. 10. 9-551

Sprzedam zaraz samochód
2-ponowy Chevroleta Un-
tra, stala rezy. Roman
Stróżniak, Szamotyły, Ry-
nek 44. 3-548

Kostium popielaty nowy,
Kramarska 4, m. 2a. 34767

3 duże beczki do kapusty
sprzedam. Droga Debińska
nr 24. 34762

Torebki damskie polecam
i wykonuję, przyjmuję na-
prawę. Szewska 2. 9-556

**Sprzedam parę botek me-
szołowych**. Kościelna 45,
stolarnia. 34255

Krawaty
dla p. p. kupów
poleca
Wytównia Krawa-
towa „Paw”
Zielona Góra
Informacji udziela
Dolna Wilda 8 m. 17
34478

Fiat 1100 w dobrym stanie
na sprzedaż. Tel. 31-58 do
godz. 17-tej. 34812

Dom, 4 ubikacje, chlew, 4
morgi roli, kolo Strzelina,
cena 200.000, sprzeda Metelki,
tel. św. Marcina 13. 34798

**Dom piętrowy, 6 lokato-
row, ogrodem, wolnym**
mieszkanem, blisko Słonec-
znickiego, 1.300.000, sprzeda
Metelki, św. Marcina 13. 34799

Kelaski szkolne, naukowe
poświęcaje, zawit, dostaje
kupuje Kategoria Gierzaska
Poznań, Daszyńskiego 29
34261

Cyrkiel, swaki przybory r-
sunkowe, kaliki, papierki itp.
kupuje Kategoria Gierzaska,
Poznań, Daszyńskiego 29
34262

Maszyny do pisania, liczenia,
początkowe, sprzedam, do-
stępne kupuje stabe
polecam Kupuje stabe
ośceki. - Warsztat maszyn
biurowych W. Chranow-
ski, plac Wolności 2. 31939

**File - Koce - skóry ku-
puje Focha 146 m. 4, tel.
77-57. 32489**

Restauracja „Kujawianka”
Poznań, ul. Fredry 3. Telefon 35-24
poleca
smaczne, zdrowe obiady po cenach przystępnych.
Bulet bogato zaopatrzone w zimne zakąski.
Duży wybór napojów alkoholowych. 34415

Plano kupię, również
zniekształcone. Strzałowa 2,
m. 10. 3-477

Kupujemy - kałafone,
wszelkie żywicę, woski,
płyny organiczne, oleje
płynne i maźliste. Będąc
konsumentem, zapłacimy
najwyższe ceny. Wytw.
Chem. „Nitrolak”, Poznań,
Grodzieniec 19/17. 4-483

Wełne ocieka, puch, pierze
kupuje Baniel - Muth,
Poznań, 27 Grudnia 13. 34411

Gospodarstwo spleśnie
kupię Gruszczyński, W-
wryńska 22. 32450

Lampę elektryczną wiszącą
całkowicie nową, kupię -
Kossaka 15, m. 4. 34624

Kupię skład kolonijny z
mieszkaniami. Oferty „Głos
Wielkopolski” nr 33902.

**Kauczuk, każda ilość ku-
puje**, Poznań, ul. 27 Gru-
dnia 15, m. 12. 34479

**Kupmy maszynę do licze-
nia i do pisania z drugim**
zawieszkiem. Karam 1, Wac-
ławski, Maszalarska 3a.
34514

**Kalafone, szelak, glicery-
nę, terpentynę, oleje**,
rozpuszczalniki, stearynę, far-
by, barwniki oraz wszelkie
chemikalia kupuje sta-
le Hurtownia Drogerijna,
Poznań, Półwiejska 28, te-
lefon 19-53. 24410

Wanny kąpielowe i nowe
kupuje Kosska, Pol-
ska, Dominikańska 5. 33682

**Maszyny stolarskie: he-
blarkę, pilnę taśmową, tar-
czową zakupi Magd. Sp-
z ogr. odp., Poznań 10, te-
lefon 45-21. 34343**

Kapustę
zakupujemy
K. U. P. Różana 19
tel. 16-06 34513

**Pompy Worthingtona, in-
jektory, armaturę wodną**
i parową, komin żelazny
do kotłów lokomobili-
owych 70 m³ pow. ogrze-
walnej - 15 atm, kupi fir-
ma ARTEBE. 33020

Radioaparaty - wszelki
sprzęt elektrotechniczny,
instrumenty muzyczne
wzrosty fortepian, gram-
fony i płyty w pierwszo-
rzednym stanie, rowery,
maszyny do szycia i pisania
kupuje i sprzedaje firma
„Emka” Poznań, ul. Wro-
cławska 30, telefon 26-52.

**Ważne warsztaty napraw-
y. 33021**

Dom, 6-łóżkowy, willę
Osiedle Grunwaldzkie, kie-
pnie Oferty „Głos Wielko-
polski” nr 33515.

**Azbestowe wroby (sznu-
ry) suche, grafitowane oraz**
wszelkie szewclaw) kupu-
je stale firma „Artebe”,
ul. Kantara nr 10. 33021

Malolitratory, 4-cylindrowe
wolny samochód osobowy w
dobrym stanie spleśnie
kupujemy. Zgłoszenia: te-
lefon 38-31 od 17-tej do 18-tej. 34552

**Przedstawiam i jed-
yną kupuję za gotówkę**
w wymiarach na towary
gotowe „Emka”, wytwór-
nia meńskich szkarpet, ul.
L. Kullawki, Poznań, Ro-
osewla 10 m. 4. 33040

Kupię radio. Oferty „Głos
Wielkopolski” nr 34751.

Kupię dom w powiatowym
lub innym mieście, punkt
handlowy, najchętniej z
składem i ogrodnictwem,
od właściciela. Oferty
„Głos Wielkopolski” nr 34745.

**Sześcioramienna nieru-
chomość Poznań Śródmie-
ście kupię, Wyczerpujące
oferty „Głos Wielkopol-
ski” nr 34743.**

Kocioł, pojemn. do 50 litr.,
motor 1-konny, prad zm.
„Cytra”, Płaskowa 2. 34730

**Kupię portyrety Meclny-
Krzepa. Słowackiego 35,
m. 10. 34718**

**Szafę garderobianką, skła-
daną kupię. Oferty „Głos**
Wielkopolski” nr 34716.

**Lampy radiowe C L 4,
C Y 1, V C L 1, C B L 1,
walcikowe, Kozłowski, przy
Starym Ryнку. 34689**

**Domek ogrodem wzgl. o-
gródek działkowy, kupię**
lub wydzierżawię. Oferty
z podaniem warunków
„Głos Wielkop.” nr 34697.

**Motoceki 300-350 cm, do-
brej marki, reprezentacji
ny, mało używany, kupię.**
Of. „Głos Wlkp.” nr 34682a.

Kamienie, wille, parcele,
gospodarstwa dla poważ-
nych refektariatów poszu-
kuje Juska, Kordeckiego
nr 24. 34657

Kamienica, wille, parcele
kupię, Kossaka 15, m. 4.
34663

**Kupię dom, domek Szam-
otuch lub okolicy. -
Oferty podaniem ceny:**
Poznań 1, skrzyka poczt. 8.
3-549

**Wily zniekształcone przy sli-
szewskiej kupię. Of. nr**
1338: „Czytelnik”, Ar-
mii Czerwonej 1. 34603

Kupię
KOMPRESO,
sprężarkę do wytwarzania
powietrza, przenośną
zbiornikiem do 4
węzły, małą, samo-
istotnie do nitów 20 mm.
Zgłoszenia: Bogusław
Frozwonak i Ska, Ślu-
garnia, Poznań, ul. Gro-
chowska Łąki 3, tel. 32-59.
8-513

Cegielnia w Swierczewie,
tel. 42-14, kupi zaraz 2 do-
bre rowery. 34801

**Płyty gramofonowe kon-
certowe kupuję. Roose-
wla 3, m. 4, od 17-tej. 34781**

Dentystyczny fotel kupię,
może być bez obicia. Of.
„Głos Wielkop.” nr 34778.

**Kupię wille wypaloną. -
Spleśnie oferty: „Pari”,
Ratajczaka 7, pod 9.112. 34648**

**Poszukujemy celem kup-
ni 1 ławki stolarskiej, 3-
Kubś i Gogolewicz, Poz-
nań, Podgórze 2, tel. 36-30.
34633**

**Łożyska kulkowe i rolko-
we wszelkich wymiarów**
w każdej ilości stale ku-
pujemy. Jaskiewicz, Kacz-
marczyk, Kraków, Podgó-
rska 16, tel. 568-37. Przy mo-
ście Piłsudskiego. 33763

**Dentystyczne artykuły ku-
pię, sprzedaje „Dental”,
Skramia i Kapczyński, Poz-
nań, Fredry 3. 34216**

**Kompresor oraz przele-
radła gumowe kupię. Cen-
trum-Kamiński, - Górna
Wilda 17. 34490**

Plano w dobrym stanie
kupię. Oferty „Głos Wiel-
kopolski” nr 34655.

**Zegarek złoty z łańcusz-
kiem kupię. Oferty „Głos**
Wielkopolski” nr 34634.

Plano spleśnie kupię.
Stemiradzkiego 8, m. 3. 34633

Kupię używane meble.
Magazyn mebli Ludwik-
wic, Zydowska 6. 34639

**Skupuję, sprzedaje używa-
ne, bieliznę, odzież, obu-
wianie, piece, rury, maszyny**
do szycia oraz różne na-
rzedzia i przybory fach-
owe. Komis, Grobia 1a. 34623

Nauka

Korespondencyjne Kursy
Księgownictwa. Informacja:
Lublin, skrytka poczt. 105.
9-251

Tańców nowoczesnych
wyczuca Adela Szczurk-
owa Jan Szczurek. Alje
Marcinkowskiego 2a pa-
ter. 33528

**Tańce towarzyskie - sze-
ściennosc - stępa wyczuca**
Jan Szczurek, Alje Mar-
cinkowskiego 2a pa-
ter. 33528

Nauka jazdy samochodowej
- motocyklowa, prawa
jazdy amatorskiej i zawo-
dowej w szkole samocho-
dowej „Auto Ster”, Po-
znań, Mickiewicza 38.
Przyjęcia na kurs i rozpo-
czenie nauki każdego dnia.
33813

Przysposabiam Indywidualnie
do kierownictwa
przedsiębiorstwa. Tadeusz
Marwée, Sienkiewicza 10,
m. 3, 14-17-tej. 34409

Kursy pisania na maszynę
metoda ślepa wszystkich
palcami. Piotr Pieprzycki,
zjele Marcinkowskiego 26.
Dla zażniawczych kursy
listowne. 34435

Tańców nowoczesnych
wyczuca w 6-ciu lekcjach.
Olga Antoszewska, Popli-
ńska 5a, m. 15 (Wilda). 34608

**Kto z Łazarza udzieli lek-
cji języka angielskiego, ja-
cyni oraz matematyki za**
kres gimnazjum. Matec-
kiego 5, m. 2. 34682

Kupno, sprzedaż, naprawa
MASZYN BIUROWYCH
w sprawnym i tanim
i specjalnie firmy
PIOTR PIEPRZYCKI
ul. Marcinkowskiego 26
w podwórzu, tel. 23-62.

**Stróżwasa budynie, kielis-
ki, wzrost do ciast, olejki, ga-
laretki, zupy, bulwony, prze-
działalność: Matej-
ki 51, m. 3. 34378**

**Zelaza taśmowe (bednar-
ki), różne rozmiary i gru-
bości poleca „Elbor”, Po-
znań, ul. Gasiorowskich 6,
tel. 64-56 i 64-51. 34697**

Artykuły gospodarcze -
zakup, porcelana, emalia
zakup - sprzedaje Helena
Feuer, Daszyńskiego 45.
34620

**Opony samochodowe, sa-
kosfon, bandomion kon-
wertow, wirówka, akord-
ion do roweru, sprzedam.**
Poznań, Stowackiego 39,
skład. 34258

Rower męski w dobrym
stanie. Sołacz, Mazowiec-
ka 37, m. 1. 34538

**Śetkę sprzedam, stan do-
bry. Słusarska, Zydowska**
nr 15/19. 34759

Samochód osobowy -
Chodzie, Renold, Tel. 63-63,
Stolarska 2, m. 6. 34755

**Stoły pokój na sprzeda-
ż, dęb. 25.000, Poznań,**
Biedrzyckiego 12, m. 2. 34759

FUTRA
„KAMCZATKA”
wykonuje nowe i
modernizuje dotychczas-
nego rodzaju futra.
Zakup i sprzedaż
futura i skóry.
Poznań, Fredry 3, te-
lefon 38-55 (wejście przez
podwórze, I piętro). 37070

**Celuloz, grubo 6 mm, bia-
ły, na sprzedaż. Za Bram-
ką 6, m. 2. 34752**

Najtańsze meble, kuchnie
wszelkiego rodzaju, kupisz
najtaniej i najkorzystniej
w składzie mebli, W. Do-
minikańska 4, W. Stanko.
34678

Kolnierz słowy i czapkę
sprzedam. Wierzbielec 6,
m. 4. 34674

**Wóz gumolony 20-centna-
rowy sprzedam. Poznań,**
Fabianowo, Głogowska 3.
34670

**Plano koncertowe, Krzy-
żow, czarne, sprzedam.**
Strzałowa 2, m. 10. 9-551

Sprzedam zaraz samochód
2-ponowy Chevroleta Un-
tra, stala rezy. Roman
Stróżniak, Szamotyły, Ry-
nek 44. 3-548

Kostium popielaty nowy,
Kramarska 4, m. 2a. 34767

3 duże beczki do kapusty
sprzedam. Droga Debińska
nr 24. 34762

Torebki damskie polecam
i wykonuję, przyjmuję na-
prawę. Szewska 2. 9-556

Plaszcz damski jesienny,
nowy oraz kurtkę damską,
nową korzystnie sprzedam.
Kossaka 19, m. 4. 34816

Maszyna do pisania Ideal,
dobrego stanu, - Szama-
znickiego 14, m. 2. 34815

11-13-tej. 34815

**Sprzedam radio walizko-
we baterijny Super-Braun.**
Poznań, ul. Calliera 14,
m. 1, od 16-18-tej. 34810

Blęskie
materiały - podszewki
Skórki futrzane
Zakup - sprzedaż
Roman Krüger
Poznań, Walki Młodych 26
dawniej Wrocławskiej
32993

**Skupuję skóry, podszew-
ki, ceraty, futra, niki,**
skóra, kupuję, kupuję, kupię
Pieprzycki, Poznań, Pod-
górska 6. 82221

**Kupię tury zniekształ-
czone, karakulki, łapki, siłowe.**
- Poznańska 24, m. 2, sklep.
34539

**Maszyny stolarskie: he-
blarkę, pilnę taśmową, tar-
czową zakupi Magd. Sp-
z ogr. odp., Poznań 10, te-
lefon 45-21. 34343**

Przedstawiam i jedyną
kupuję za gotówkę w wy-
miarach na towary gotowe
„Emka”, wytwórnia meń-
skich szkarpet, ul. L. Kulla-
wki, Poznań, Roosewla 10
m. 4. 33040

Kupię radio. Oferty „Głos
Wielkopolski” nr 34751.

Kupię dom w powiatowym
lub innym mieście, punkt
handlowy, najchętniej z
składem i ogrodnictwem,
od właściciela. Oferty
„Głos Wielkopolski” nr 34745.

**Sześcioramienna nieru-
chomość Poznań Śródmie-
ście kupię, Wyczerpujące
oferty „Głos Wielkopol-
ski” nr 34743.**

Kocioł, pojemn. do 50 litr.,
motor 1-konny, prad zm.
„Cytra”, Płaskowa 2. 34730

**Kupię portyrety Meclny-
Krzepa. Słowackiego 35,
m. 10. 34718**

**Szafę garderobianką, skła-
daną kupię. Oferty „Głos**
Wielkopolski” nr 34716.

**Lampy radiowe C L 4,
C Y 1, V C L 1, C B L 1,
walcikowe, Kozłowski, przy
Starym Ryнку. 34689**

**Domek ogrodem wzgl. o-
gródek działkowy, kupię**
lub wydzierżawię. Oferty
z podaniem warunków
„Głos Wielkop.” nr 34697.

**Motoceki 300-350 cm, do-
brej marki, reprezentacji
ny, mało używany, kupię.**
Of. „Głos Wlkp.” nr 34682a.

Kamienie, wille, parcele,
gospodarstwa dla poważ-
nych refektariatów poszu-
kuje Juska, Kordeckiego
nr 24. 34657

Kamienica, wille, parcele
kupię, Kossaka 15, m. 4.
34663

**Kupię dom, domek Szam-
otuch lub okolicy. -
Oferty podaniem ceny:**
Poznań 1, skrzyka poczt. 8.
3-549

**Wily zniekształcone przy sli-
szewskiej kupię. Of. nr**
1338: „Czytelnik”, Ar-
mii Czerwonej 1. 34603

Kupię
KOMPRESO,
sprężarkę do wytwarzania
powietrza, przenośną
zbiornikiem do 4
węzły, małą, samo-
istotnie do nitów 20 mm.
Zgłoszenia: Bogusław
Frozwonak i Ska, Ślu-
garnia, Poznań, ul. Gro-
chowska Łąki 3, tel. 32-59.
8-513

Cegielnia w Swierczewie,
tel. 42-14, kupi zaraz 2 do-
bre rowery. 34801

**Płyty gramofonowe kon-
certowe kupuję. Roose-
wla 3, m. 4, od 17-tej. 34781**

Dentystyczny fotel kupię,
może być bez obicia. Of.
„Głos Wielkop.” nr 34778.

**Kupię wille wypaloną. -
Spleśnie oferty: „Pari”,
Ratajczaka 7, pod 9.112. 34648**

**Poszukujemy celem kup-
ni 1 ławki stolarskiej, 3-
Kubś i Gogolewicz, Poz-
nań, Podgórze 2, tel. 36-30.
34633**

**Łożyska kulkowe i rolko-
we wszelkich wymiarów**
w każdej ilości stale ku-
pujemy. Jaskiewicz, Kacz-
marczyk, Kraków, Podgó-
rska 16, tel. 568-37. Przy mo-
ście Piłsudskiego. 33763

**Dentystyczne artykuły ku-
pię, sprzedaje „Dental”,
Skramia i Kapczyński, Poz-
nań, Fredry 3. 34216**

**Kompresor oraz przele-
radła gumowe kupię. Cen-
trum-Kamiński, - Górna
Wilda 17. 34490**

Plano w dobrym stanie
kupię. Oferty „Głos Wiel-
kopolski” nr 34655.

**Zegarek złoty z łańcusz-
kiem kupię. Oferty „Głos**
Wielkopolski” nr 34634.

Plano spleśnie kupię.
Stemiradzkiego 8, m. 3. 34633

Kupię używane meble.
Magazyn mebli Ludwik-
wic, Zydowska 6. 34639

**Skupuję, sprzedaje używa-
ne, bieliznę, odzież, obu-
wianie, piece, rury, maszyny**
do szycia oraz różne na-
rzedzia i przybory fach-
owe. Komis, Grobia 1a. 34623

Platformy-Przyczepki
od 1-6 ton
Wozy robocze
Decaryt
Ogrodówki
poleca
Wł. Zieliński, Poznań
Rybaki 4/6 - tel. 41-45.
34253

Introligatorska maszynę
marki Krause, 90 cm, za-
pęd ręczny. Kossaka 3.
34574

Cement portlandzki, wapno
komfortowa, składami, -
centrum, wyciska, ochrony
lokatorów - dochód 100 000
zł, za 3 000 000 zł; kamien-
ica 3-piętrowa przy tram-
waju - dochód sprzedaw-
16 000 zł, za 1 000 000 zł
z sprzedam. Tomczak, Ple-
karska 12b, m. 4. 34568

**Plano, okazja, pierwszo-
rzednie sprzedam. Koper-
nika 6, m. 12. 34650**

**Magiel do sprzedania. Kra-
marska 1, Oberjezd od 15
do 18-tej. 34390**

Sprzedam platformę na
gumach i dwa połówkowy
na gumach. Poznańska 1/3.
34510

**Ceterosobowy DKW (bi-
muzyka), na chodzie, na**
sprzedam. Zgłoszenia: ul.
Kazimierza Wielkiego nr 8,
od godz. 8-9 i 14-15. 34553

Futro męskie sprzedam w
bardzo dobrym stanie. So-
łacz, m. 5, m. 5, godz. 10-tej
do 15-tej. 34389

**Jasna nowoczesna sypial-
nie sprzedam. Stolarnia,
Kozła 21. 34298**

**Karakulki na średnią figu-
rę obszerna okazynie**
sprzedam. Oferty: „Czy-
telnik”, Armii Czerw-
onej 1, nr 1307. 34397

RURY do pieców
PIECE - KŁODKI
SPRZĘTY KUCHENNE
poleca
CZESŁAW STEIN
dawn. Kargę & Stein
Kramarska 27
narożnik ulicy Wielekiej
Zakup Sprzedaż
34755

Artystyczna pracownia
hafów, paramentów ko-
szulnych i szlendarów ko-
szulnych materiały, gotowe,
szlendarowe itp. Metalowe
sprzęty kuchenne. - Ser-
wizowa Serwizowa 17.
Łódź, Piotrkowska 275, te-
lefon 107-16, przyw. 188-21.
9-399

Wielozębną z pokrowcem
sprzedam. Przemysłowa 48,
m. 4. 34392

**Nakrycia stołowe niki-
lowe, kompletnie nierdzew-
ne poleca L. Weber, Po-
znań, Traugutta 29a. 34412**

**Sprzedam - przedsiębior-
stwo handlowe w cen-
trum, uruchomione z mil.
pows. wyjazd. Oferty:**
„Pari”, Ratajczaka 7, pod
9.1062. 34423

Radio universale Philips
sprzedam, ul. Kossaka 2,
Kossaka 2, m. 4, Przedmie-
ście Wszeźwawskie. 34460

Kamienica narożnikowa,
duży placem, nadająca
się na każde przedsię-
wzięcie, bez hipotek, sprze-
dam. Cena 900 000. - We-
grzyn, Fabryczna 14, m. 4.
34584

REMONTY silników samochodów,
WYLEWANIE i pasowanie łożysk,
SZLIFOWANIE grzybków zawor.
oraz **naprawę** chłodnic
wykonuje
Auto-Montaż
Dolna Wilda 16
Telefon 12-25 34807

Futra, poszciska, męskie,
damskie, sprzedam. Dą-
browskiego 49b, m. 9. 34688

Całkowicie urządzenie
tryzyckie wraz z aparatami
sprzedam. Oferty „Głos
Wielkopolski” nr 34653.

Sprzedam kanapę i fotele
w dobrym stanie. Pamiat-
kowska 7, m. 9. 34649

Kogutki, rasowe „Leghorn”,
rok 1946, sprzedam.
Łodowa 9, m. 4. 34694

Kamienie, wille, domy
ogrodami, także prowincji,
parcele poleca także.
Poznań, Zgłoszenia: Nowak,
Wyspiańskiego 16, m. 1. 34693

**Kamienica 3-pięt., kom-
fortowa, maszynowo zbudowa-
na, oficyny, Łazarz, Mar-
tecki, 1.900.000, kamienica
3-pięt., oficyna, „Jezyce”,
1.100.000, kamienica 2-pięt.,
750.000, parcele 600 m², Ja-
rochowskiego, 1100 m² W-
nogrady, 210.000, spleśnie
sprzedam Nowak, Wyspiań-
skiego 16, m. 1, tel. 78-34692**

**Parcele przy kościele Deb-
ca tano sprzedaje Juska,
Kordeckiego 26. 34685**

Okazyjne sprzedam zaafes
do narzędzi i stół warszta-
towy. Oferty „Głos W-
ielkopolski” nr 34684.

ZESZYTY, BRULONY,
GUMKI itp. nadesły.
Hurtownia papieru
i materiałów piśmieni.
Poznań, Zielona 7 (bli-
sko Rynku Bernardyń-
skiego). - Telef. 11-07.
34717

Wydrę i skóry barane
pod futro męskie sprzedam.
Adres wskazuje „Głos W-
ielkopolski” nr 34681.

Buty oficerskie 42. Ulca
Szwajcarska 10a, m. 18.
34774

Heblarkę do obróbki
żelaza, 50 cm, sprzedam, -
Adres wskazuje „Głos W-
ielkopolski” nr 34775.

Gąbina-Orłowo, sprzedam
parcele budowlaną w po-
bliżu plaży i stacji kole-
jowej. Zgłoszenia: „Pari”,
Katowice, Jana 11 - pod
„Gdynia”. 8-544

**Parcela w Górczynie w po-
bliżu tramwaju, korzyst-
nie wprost od właściciela.**
Oferty: „Czytelnik”, Ar-
mii Czerwonej 1, nr 1321

Frak, sukna ślubna nowa,
piętro 2 kg. Św. Marcina
66/67, m. 24, godz. 16-18.
34704

200 DKW na chodzie sprze-
dam, Strzelecka, warsztat
elektro-mechaniczny, od
14 do 18-tej. 34787

Motoceki, DKW, 350, na
sprzedam. Wiadomości 13,
Focha 30, warsztat. 34786

**150 m² obszernymi zabu-
dowaniami, kompletny**
inventarzem, jak folwar-
czek, 1 700 000, spleśnie
sprzedam. Marcin Bar-
kowiak, Dopiewo, Poznań.
34784

200 DKW na chodzie sprze-
dam, Strzelecka, warsztat
elektro-mechaniczny, od
14 do 18-tej. 34787

Motoceki, DKW, 350, na
sprzedam. Wiadomości 13,
Focha 30, warsztat. 34786

**150 m² obszernymi zabu-
dowaniami, kompletny**
inventarzem, jak folwar-
czek, 1 700 000, spleśnie
sprzedam. Marcin Bar-
kowiak, Dopiewo, Poznań.
34784

Malolitratory, 4-cylindrowe
wolny samochód osobowy w
dobrym stanie spleśnie
kupujemy. Zgłoszenia: te-
lefon 38-31 od 17-tej do 18-tej. 34552

**Przedstawiam i jed-
yną kupuję za gotówkę**
w wymiarach na towary
gotowe „Emka”, wytwór-
nia meńskich szkarpet, ul.
L. Kullawki,

